

DARBININKAS

LV NO. 55

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSEJIS - SEPT. 1, 1970

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Agnew kelionė: sunkiai vyko gilinti Nixono doktriną

Niekas nenori likti be pagalbos iki nebus baigtas Indokinijos karas

Viceprez. Agnew lankė penkias Azijos valstybes, kad esmose aplinkybėse gilintų Nixono doktrinos įgyvendinimą: kad Amerika mažintų Azijoje savo karinį indėlį, gi patys Azijos kraštai daugiau pasirūpintų savo apsauga.

P. Korėja

Sunkiausia vieta buvo P. Korėja, kurios vyriausybė kietai reikalauja, kad dalis JAV karių pasiliktų neribotam laikui ir tuo atveju, kada P. Korėja perims visą apsaugos našta. Agnew prezidento vardu bandė juos įtikinti, kad tai gali būti nereikalinga, bet neatsižvelgdamas, kad jam pasisekė. Bet dabar jau P. Korėja žino, kad 1971 bus ištraukta bent 10,000 JAV karių, gi likusieji dalimis bus ištraukti per penkis metus, žiūrint kaip vyks P. Korėjos kariuomenės sudėrinimas. Čia vėl susiginčyta dėl P. Korėjos prašomos pagalbos didumo karinio turto pavidalo. Bet dabar P. Korėja jau žino, kaip savo reikalus pradėti tvarkyti be JAV pagalbos.

Mokysis/Taiwane

N. Zelandija siūnčia delegaciją į Chiang Kai-sheko Kiniją pasimokyti, kaip tvarkyti žmonių ir prekių transportą geležinkeliais. Tokią išvadą padarė apsilankęs Taiwane N. Zelandijos susisiekimo ministeris. Jis pripažino, kad ir Taiwano prekinis laivynas šiuo metu yra moderniausias pietryčių Azijoje. Japonija užima pirmą vietą laivų skaičiumi, bet didelis procentas jos prekių laivų jau technologiskai pasenęs.

Taiwanas

Tyčiausiai ir trumpiausiai kalbėtasi su Chiang Kai-sheku, nes jam jau seniai nebereikia JAV ūkinės pagalbos, tik kai kurių rūšių lėktuvų ir tikrumo, kad Washingtonas neatsimes nuo savitarpinės pagalbos sutarties. Tas prašymas su kaupti patenkintas. Agnew tikriausiai prašė, kad Taiwanas paremtų Kambodiją. Chiang Kinija jau turi santykius su Kambodija, bet nelinkusi savo pagalbos reklamuoti. Gal todėl ir S. Agnew apie savo pasikalbėjimus su Chiang Kai-sheku spaudai nepranešinėjo.

P. Vietnamas

Sustojimas čia buvo panaudotas pareklamuoti naują Washingtono kryptį Kambodijos reikalu. Kadangi toji kryptis jau kelis kartus buvo keičiama,

P. Korėjos prez. Park buvęs klečiausias viceprez. Agnew pokalbininkas pasitarimuose dėl JAV karių ištraukimo iš P. Korėjos. Vietoj numatytų dviejų valandų posėdis tęsėsi šešias valandas.

tai ir šį kartą jau nebesukels nustebo Agnew pareiškimu, kad Kambodija yra P. Vietnamo saugumo raktas ir Amerikos greitesnio pasitraukimo iš Vietnamo laidas. Tai turi reikšti, kad Kambodija jokių atvejų nebus užleista komunistams. Todėl nereikia stebėtis, kad JAV aviacija dabar jau pilnai veikia prieš komunistus Kambodijos erdvėje.

Kambodija

Pradžioje neskelbtas, bet dienotvarkėn įrašytas sustojimas Kambodijoje buvo jos vyriausybės moralinis parėmimas ir smulkesnis pasiaiškinimas apie Washingtono jau pažadėtą ūkinę ir karinę pagalbą. Pagalbos kariais Washingtonas ir šį kartą nežadėjo, bet jų ieško pas kitus sąjungininkus.

Tailandas

Sunkiausia problemomis vieta buvo Tailandas, su kuriuo Amerikos santykius giliai pagadino senato "balandžių" suklektuoti priekaištai. Ir Tailandas JAV jau nori uždaryti vieną savo aviacijos bazę, kas sumažins Tailando dolerių ba-

lansą. Tailandas labai prašomas padėti Kambodijai savo kariais, bet senato "balandžiai" burkuoja, kad Tailandas pats vienas turi apmokėti visas išlaidas. Sis gi nori gauti

— P. Vietname vyko dalies senato rinkimai. Komunistai prieš tai terorizavo žmones net vaikų ir ligonių žudymais. Duomenys dar nežinomi, bet spėjama, kad balsavo du trečdaliai turėjusių teisę balsuoti. Šį kartą šiek tiek atstovų bus laimėjusi vyriausybei nepalanki ir labai karinga budistų grupė.

— R. Vokietijos jaunimo spauda pradėjo pulti Maskvos Bonnos pasirašytą nepuolimo sutartį. Tvirtinama, kad Bonna ją panaudosianti komunistinėms santvarkoms R. Europoje sugriauti.

— Jordane esančių savo karius Irakas pavedė arabų teroristų vadovybei panaudoti tuo atveju, jei Jordano kariuomenė bandytų trukdyti teroristų veiklą prieš Izraelį derybų metu. Tų karių ten yra 12,000.

Žydų-arabų taikos pasitarimai užkliuvo Izraelio atstovams išvyko ir negrįžo

Jungt. Tautos. — Koks dr. Jarringo žydų-arabų taikos organizavimo scenarijus, niekam iš pašaliečių nepasakytas nepatvirtintas, bet pirmoji susitikinėjimų su artistais savaitė nebuvo palanki rimtam darbiui. Ar tistų pareigas dabar eina Izraelio Egipto ir Jordano ambasadoriai prie J. Tautų. Jei reikala pakryptų gerojo pusės, pareigas perimtų tų kraštų užsienio reikalų ministrai.

Izraelio ambasadorius atėjo pas Jarringą pirmasis ir tuojuo po pasimatymo išvyko namo pasitarimams su vyriausybe. Nors išėjęs ir burbtelėjo, kad gali būti greitas susitarimas, tačiau ne vakar dar nebuvo grįžęs, nes Izraelio vyriausybė vis dar negali apsispręsti ką toliau daryti, Egiptui kasdien lauzant paliaubų sąlygas. Eina gandas, kad Izraelis gali derybas nutraukti, jei niekas nepasirūpins Egipto sudraudimu.

Izraelis pradėjo skelbti, kad Egiptas tik todėl sutiko nutraukti ugnį, kad per tą laiką galėtų pasirėngti persikelti per Suez kanalą ir pradėti kautis su Izraeliu jau Sinajaus pusiasalyje.

Izraelio M. Dayan suskaldęs vyriausybę reikalaujama, kad pirmą būtų sustabdytas paliaubų pažeidimas, o tik paskui prasidėtų rimtos derybos su Egiptu.

Manytina, kad grįždamas Izraelio atstovas atveš duomenų įtikinti vis dar netikintčius, kad Sovietų raketos, toli siekiančios patrankos, stiprūs tankai ir komplikuoja elektroninė aparatura raketoms valdyti dieną ir naktį dabar, paliaubų metu, iškraunama Egipto uostuose. Gi visa eilė raketų lizdų jau perkelta į paliaubų zoną, vis arčiau Suezio krantų.

Maskva ir Washingtonas tuo reikalu viešai tyli, Kairas Izraelio priekaištus dėl paliaubų sąlygų laužymo vadina priedanga nutraukti derybas, nes Izraelis dar nesąs apsispręs su mintimi, kad reiktų grąžinti arabams visas žemes.

Prie Suezio kanalo ginklai tyli, bet Izraelis kasdien teroristų užpildinėjamą iš Jordano ir Libano. Jordane kai kurių teroristinių organizacijų kariai vėl buvo Ammane susikibę su Jordano kariuomene, mėginami užvaldyti telefono-telegrafo stotį. Šį kartą turėjo pasitraukti. Bet kaip ilgai? Libane vieno miesto gyventojai sukilo prieš teroristus ir sudegino jų būstinę. Visų arabų teroristinių organizacijų vadovybė mėgino prikalbinti Egipto Nasserį nutraukti derybas, bet šis nesutiko. Ir Nasseris nepajėgė jų įtikinti, kad laikinai nutrauktų Izraelio užpildinėjimą.

Premjerė Golda Meir Izraelio vyriausybės agonijos ribas taip nusakė: "Negalima buvo atsisakyti progos ištirti, ar arabai tikrai nori taikos... Mes turim sužinoti, ar arabai pasirėngę gyventi taikoje su tokiais Izraeliu, koks jis dabar yra. Jei taip, tada pradėsim kalbėti apie detales. Jei ne, tai nėra apie ką kalbėtis".

Toki yra Izraelio taikos derybų rėmai. Grįždamas į New Yorką, Izraelio atstovas Teko- turės atvežti ko nors aiškesnio, nes dabar čia vėl viskas yra sustoję...

paramos iš Amerikos, nes Kambodija ne vieno Tailando rūpestis. Kad savo kortas su stiprintu, Tailandas pranešė atšaukęs iš P. Vietnamo savo 12,000 karių dalinį. Kadangi senate tebėra visos tuo reikalau dar nebalsuotos rezoliucijos, S. Agnew tvirtu pažadų Tailandui negalėjo duoti, žadėjo tik pasirūpinti, kad tie reikalai susitvarkytų norima kryptimi. Viešai pateisino Tailandą karių ištraukimą iš P. Vietnamo, nes kitos išeities nebėliko.

Mirė H. Radauskas

Rugpjūčio 27 d. 11 v. priešpieit Washingtono širdies smūgiu mirė poetas Henrikas Radauskas. Jis buvo išėjęs į darbą, į Valstybės departamentą, kur dirbo kaip laisvai samdomas vertėjas. Darbe jis ir sukritė.

Su velioniu atsisveikinimas buvo sekmadienio vakarą, rugpjūčio 30, Palaidotas Washingtono rugpjūčio 31.

Velionis buvo gimęs 1910 balandžio 23. Mokėsi Panevėžio gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje. Kaune studijavo humanitarinių mokslų fakultete literatūrą ir teatro mokslą. Mokejo bent kelias kalbas, vertė poeziją ir beletristiką iš kitų kalbų. Pats buvo estetiškos krypties poetas. Išleido šiuos eilėraščių rinkinius: Fontanas (1935), Strėlė danguje (1950), Žiemos daina (1955), Eilėraščiai (1965). Už Žiemos dainą gavo Lietuvių Rašytojų Dr. jos premiją.

Henrikas Radauskas

Vieną kartą Maskvai kitą—Washingtonui

Hong Kongas. — Kom. Kinija didelėmis vaikštybėmis atšventė liaudies armijos dieną ir ta proga spauda bei didieji kariuomenės pareigūnai priminė, kad kito pasaulinio karo pavojus dar nėra praėjęs. Suprantama, patarė laikyti paraką sausa. Buv. sąjungininkės Maskvos šį kartą labai neiškišo į agresorių tarpą (ji tik prieš kebias dienas buvo išvanota už arabų išprievartavimą), bet Amerikai kliuvo už karą Indokinijoje, už Formozos okupavimą, už nepasitraukimą iš Korėjos, už suorganizavimą "antrojo Miuncheno Vid. Rytuose, kad užgesintų arabų revoliucijos liepsnas". Kaip lengva rašyti straipsnį, kai gali ji visą paimti iš labai jau seno bolševikiniu metodu parašyto propagandos vadovėlio!

JAV istorikas apie Maskvos sutartį — Tas būdas niekad negarantavo sutartį

Potsdamo susitarimu įšaldyta Europos padėtis karą baigus tęsėsi 25 metus. Visos JAV, Anglijos ir Prancūzijos pastangos leisti vokiečių tautai plebiscito keliu išspręsti savo likimą (susivienyti į vieną valstybę ar likti susiskaldžius) ir pasirašyti su vokiečiais taikos sutartį atsimušė į kietą Maskvos pasipriešinimą.

Dabar V. Vokietijos ir Maskvos pasirašyta atsisakymo nuo jėgos vartojimo sutartis laikytina pirmu mažu bandymu pradėti kur nors judėti. Bet kurlink? Kokias jėgas išlaisvins ir kokius poslinkius paskatins toji iniciatyva?

Neatrodo, kad kas svarbesnio galėtų greit atsitikti. Pirmiausiai turi įsigaliooti minėta sutartis. Jei V. Vokietijos vyriausybė daugiau nuolaidų nebedarys, tai ji bus ratifikuota tik tuo atveju, jei Rusija sutiks leisti įjungti de facto V. Berlyną į V. Vokietiją ūkiškai ir monetariškai, paliekant nepaliestą jo politinį statusą. Keturių Didžiųjų derybų tuo reikalu jau pradėtos, rezultatai turėtų pasirodyti dar šiais metais. Jei Maskva nori sutarties ratifikavimo, tai jai eilė šį kartą daryti nuolaidas. Čia bus pirmas jos tariamų naujų intencijų bandymas.

Bonnos-Maskvos sutarties pasirašymo proga istorijos įvykių grandinėje jai bandė surasti vietą JAV istorikas J. Mac Gregor Burns. Čia seka jo samprotavimų santrauka.

— 25 metams po II pasaulio karo praėjus, esame liudininkai naujo — gal jau paskutinio — ir didelio teritorinio pasitvarkymo Europoje (turima galvoti naujoji Lenkijos vakarinė siena ir abi Vokietijas skirianti siena).

To darbo pradžią, primena jis, padarė Rooseveltas, Churchillis ir Stalinas, Jaltos konferencijoje nubraižę Lenkijai naujas sienas. Ta proga Rusija laimėjo didelį Lenkijos žemės gabalą. Europoje ir Amerikoje tas jų žygis buvo labai smerkiamas. Iš Jaltos grįžęs F. D. Rooseveltas dar spėjo prieš mirtį pareikšti, kad "Jalta turėtų būti paskutinis smūgis tai

sistemai, kuri per šimtmečius vertėsi tokiomis priemonėmis, kaip vienašališki sprendimai ir veiksmai, ypatingos sąjungos, įtakos sferos, jėgų pusiausvyra ir kitos panašios gudrybės, kurios niekad norimam pasiekti tikslui nepasitarnavo."

Jaltos ir Potsdamo susitarimai yra tokios rūšies, kuriuos prieš mirdamas Rooseveltas supėjo prie smerkiamųjų priksirti. Karas Europoje neužsidedė per 25 metus todėl, kad Rusija, atmušta nuo Graikijos, nebedrįso ten grįžti, kad JAV neparėmė Vengrijos sukilimo, nes Washingtonas de facto R. Europą užleido Maskvos įtakai. Ir Čekoslovakiją okupuojant, Washingtonas net diplomatiškai laikėsi pasyviai, nors turėjo progos šį tą padaryti. Tai buvo tipiškas klausimo su tvarkymas pasidalinant įtaką sferomis. Tik šį kartą labai greit prireikė naujų priemonių Jaltos ir Potsdamo susitarimais išvestoms sienoms apsaugoti — atsirasdo Nato ir Varšuvos paktai, Jie išlaikė pusiausvyrą nepaliesant 25 metus. Azijoje tokia pusiausvyra nebuvo suorganizuota, todėl labai greit atėjo Korėjos karas, jam įkandin atsekė ir karas Indokinijoje.

— Rooseveltas klydo pranašdamas senosios diplomatinės tvarkos galą, bet jis buvo teisus sakdamas, kad toji diplomatijos rūšis niekad nelaimi. Ji gali suorganizuoti rivalizacijų sostinių pasitarimus, aplopyti gincus, sudaryti kuriam laikui jėgų pusiausvyrą, net trumpalaikius susitarimus pasirašyti, bet ji negali sukurti tokios jėgos struktūros, kuri garantuotų pasauliui taiką ilgiems laikams, — tvirtina profesorius Burns.

Stai jo išvada apie Maskvos-Bonnos paktą:

— Taigi ir šitas labai jau pasivėlinęs pokarinis diplomatinis realistų triumfas neduos daugiau nieko, kaip tik šiek tiek laiko, kurs greičiausiai nebus panaudotas apmąstymams ir pastangoms kurti ir įgyvendinti pastovios taikos struktūrą.

MASKVOS SUTARTIS IR VLIKAS

S. m. rugpjūčio 21 Vliko Tarybos posėdy valdybos vicepirmininkas J. Audėnas informavo tarybą apie valdybos veiklą pastaraisiais dviem mėnesiais. Pastarojo mėnesio žymesnis tarptautinis įvykis buvo Sovietų Sąjungos ir Vokietijos Maskvoje rugpjūčio 12 pasirašytoji nepuolimo ir Europos valstybių esamųjų sienų, 1945 m. Potsdamo konferencijoje nutatytą ("Potsdamo konferencija") sutarties tekste neminimą. Darb.), abišalio pripažinimo sutarties.

Kadangi ši sutartis skaudžiai paliečia Lietuvą — neabejotinai sudaro grėsmę Lietuvos ir Sovietų Sąjungai neteisėto įjungimo nepripažinimui — Vliko valdyba tuo reikalu atliko keletą žygių: pirmą, aukščiausiai minėtų kraštų deryboms vykus, Vliko valdyba pasiuntė atitinkamą raštą Vokietijos kancleriui Willy Brandtui;

antra, kad užbėgtų už akių numatytam ir galimam sutarties ratifikavimui, Vliko valdyba ruošia Vokietijos parlamentui (Bundestag) nariams memorandumą, kuriame turės būti pabrėžtas šia sutartimi iškeltas naujas sovietinis imperializmas, nes Sovietų Sąjunga jokių tarptautinių sutarčių nesilaiko;

trečia, apie šį žygį valdyba painformuos latvių ir estų globalines organizacijas ir kvies jas tuo pačiu klausimu kreiptis

į Bundestago narius ir prašyti, kad sutartis nebūtų ratifikuota.

Vliko taryba, išklausiusi valdybos pranešimo, išsamiai išdiskutavusi klausimą, valdybos žygiams pritarė, tačiau tuo nepasitenkindama, pavedė Vliko valdybai sudaryti ad hoc komisiją visuomeninei akcijai išplėsti. Norima, kad ne tik pasaulio lietuviai, bet ir kitos tautos padėtų vesti kovą prieš sutarties ratifikavimą, — nes ji nebus naudinga nei Vokietijai, Lietuvai ir nei Europai.

J. Audėnas painformavo tarybą apie nuo liepos 1 d. vykdomas transliacijas iš Manilos, Filipinuose, radio stoties — Sibire gyvenantiems Lietuvos tremtiniais. Transliacijoms kasdien vykstant ir susiduriant su programų paruošimo ir finansiniais sunkumais, valdyba prašė tam reikalui šių metų sąmatą padidinti 3,600 dol. Taryba pavedė savo finansų komisijai reikala ištirti ir apie tai pranešti kitame posėdyje.

Posėdžiui pirmininkavo Tomas Sperauskas, Tautinio sąjūdžio atstovas, sekretoriavo V. Banelis, Lietuvos ūkininkų sgos (gal "partijos"? — Darb.), atstovas — abu jaunosios kartos žmonės. (Elta)

— JAV kariuomenė uždarė dvi aviacijos bazes — vieną Tailande, kitą P. Vietname. Tai vis vietnamizacijos ženklai.

Po ilgos pertraukos sugrįžo Paryžiuje ir Vietnamo taikos delegacijos vadovas Xuan Thuy Sakoma, kad pradėsias slaptus pasitarimus su JAV-bių delegacijos vadovu D. Bruce.

Lietuviškų studijų savaitė Vokietijoje jau septyniolika

Mūsų bendradarbis J. Lukošius atsiuntė labai platų reportažą apie XVII lietuviškųjų studijų savaitę Vokietijoje. Laikraščio ribota

XVII Lietuviškųjų studijų savaitė Vokietijoje šiemet buvo ramioje Svabijos sostinėse Stutgarto priemiesty Hohenheime Katalikų akademijos namuose, specialiai statytose suvažiuojamam bei konferencijom. Visi savaitės dalyviai čia gavo gerus kambarius ir puikų maistą. Niekas nesiskundė, kad po keleto markių teko brangiau mokėti nei praėjusiais metais.

Paskaitų salės erdvi. Vietos jose užteko ne tik klausytojams, bet ir

dail. Alf. Krivicko suorganizuotai parodėlei — dailės kūrinių, Lietuvos žemėlapių, meniškių plakātų, spaudos leidinių.

Studijų savaitės programą organizavo V. Natkevičius. Technikinius darbus prisiėmė kun. Br. Liubinas, talkinamas O. nos Bartusevičienės ir stud. Mečio Lando. Meninės programą suorganizavo Alina Grinienė. Jai padėjo Marija Saulaitytė ir Elena Bradūnaitė — abidvi atvykusios iš JAV, o taip pat muzikas Valteris Banaitis ir kt. Religinis patarnavimas katalikams teikė kun. dr. J. Jūraitis iš Šveicarijos. Pakviestieji evangelikų kunigai iš šiemetinių savaitę atvykti negalėjo.

Pirmoji diena, liepos 20, prasidėjo Akademijos mažytėje koplyčioje mišiom, kurias koncertavo prof. J. Jūraitis ir kun. B. Liubinas.

Tą dieną 10 val. studijas pradėjo juo moderatorius V. Natkevičius. Pirminė, kad pirmąsias kasmėnes studijų savaitės Vokietijoje pradėjo L. Fronto bičiuliai 1954 Ludwigs-hafene, prie Bodeno ežero. Nuo 1957 į jų ruošimą įsijungė ir kitos organizacijos bei L. Bendruomenė, ir

savaitė virto visu Vokietijos ir ne Vokietijos lietuvių reikšmingiausiu, visus gyvuočius lietuvių suburiantčiu įvykiu.

Savaičių tikslas ir dabar išliko tas pats — pratinti lietuvių visuomenininką į savo darbą žiūrėti rimtai ir jam čia pasirošti, nesitenkinant improvizacija, kad studijų savaitės liktų visiem lietuviams miela, kultūringa jungtį ir minties bei širdies praturtinimu.

Moderatoriaus pakviestas pirmąjį pranešimą turėjo dr. Kąjėtonas J. Čeginskas, atvykęs iš Švedijos su dukrele Maryte.

vieta vertė reportažą trumpinti, pirmą duodant bendrą savaitės eigos vaizdą, o skyrių kai kurių pranešimų santraukas. Red.

Kalbėjo apie "Lietuvos dvipolę visuomenę" — tais dviem poliais vadinamas dvejopus Lietuvos gyventojų sluoksnius: miestiečius ir kaimiečius, kurių pirmieji savo skaičium 1970 jau pralenkė antruosius.

Vakariname posėdy, 20 val., Marija Saulaitytė kalbėjo apie Amerikos lietuviškąją jaunimą,

pasisakydama apie jį optimistiškai, nes ima vis labiau domėtis Lietuvos reikalu, viešose imama rodyti net daugiau kaip vyresnieji.

Antradienį, liepos 21, mišias koncertavo kunigai: J. Jūraitis, P. Celiešius, Br. Liubinas ir J. Margis (iš Argentinos). Dienos evangelijoje — prof. Jūraitis kalbėjo — Kristus patarė savo mokiniams, einantiems skelbti Jo mokslo, pasiimti tik lazda, sandalus ir tik vieną apsiaustą. Šiandieninis pasaulis per daug suponėjęs. Mes apskirauame nereikalingais daiktai, per kuriuos nematome pasaulio ir jo dvasios. Hippijai virsta natūralia reakcija prieš pasaulio išlepimą.

"Tarp žydžio ir juodojo romantizmo"

— tai buvo tos dienos pirmoji paskaita dr. Jono Griniaus. Priimta sakyt — kalbėjo prelegentas — kad romantizmas baigėsi IX amžiaus vidury. Bet iš tikro nepajėgė jo su naikinti realizmas su natūralizmu. O simbolizmas, impresionizmas, neoromantizmas, estetiizmas buvo ano žydžiojo romantizmo atmainos. Ir Sruoga bei Putinas Mykolaitis save vadino neoromantikais.

Anuos romantizmo kūrėjus iškėpavo transcendentinio idealo siekimas. Dabar to nėra, kada kai kurie rašytojai jokių idealų nepripažįsta; kada gyvenimą rodo beprasmi, o pagrindiniai veikėjai ima anitiherojus — psichiškai nenormalius, asocialius, egocentriškus. Tokius dabarties kūrėjus galima būtų pavadinti antiromantikais, arba juodojo romantizmo reikėjais.

Sekant okupuotos Lietuvos rašytojus, susidaro įspūdis, kad ten tarp pajėgiųjų rašytojų (Grušas, Marcinkevičius, Sajja) atgimsta romantizmas. Tai žymėtinai įvykis — įsibrovimas į socialistinio realizmo tikrovę.

Po vakarienos Akademijos koplyčioje buvo religinės muzikos koncertas Vargonais grojo V. Banaitis. Bendrai pagiedota keletas senovinių giesmių, Stud. B. Vaičiūrgytė (iš Bostono) ir Ar. Lingė (iš Hamburgo) padėklamavo po porą L. Andriekaus eilėraščių.

Po koncerto auditorijoje kun. P. Celiešius pasakojo apie

lietuvių koplyčios Romoje iškilmes, o kun. J. Margis (Argentina) rodė iškilmių skaidres.

Trečiadienį, liepos 22, mišias koncertavo kunigai: J. Jūraitis, A. Bunga, P. Celiešius, J. Margis, B. Liubinas. Rytinę paskaitą skaitė

Valteris Banaitis aiškino "Lietuvos muzikos istoriją" — pradėdamas nuo Vulfstano

Europos lietuvių studijų savaitėje kas rytą buvo koncertuojamos mišios. Vadovauja kun. prof. Jūraitis

Studijų savaitėje iš k. j. d. kun. P. Garša, Draugo dienraščio moderatorius, vysk. A. Deksnys, Tėv. K. Zalalis, O.F.M., P. Ivinskienė su sūnumi.

LIETUVĖS MOTINOS ŠAUKSMAS DĖL VAIKŲ LIKIMO

Ar jos balsas bus išgirstas tų, kurie gali pagelbėti?

SPAUDA

Laiškai Lietuviams liepos rugpjūčio mėn. paskelbė Agnės Kizienės straipsnį "Lietuviškumo priemonės ir kliūtys mūsų parapijose". Autorė su skautieriojus — psichiškai nenormalius, asocialius, egocentriškus. Tokius dabarties kūrėjus galima būtų pavadinti antiromantikais, arba juodojo romantizmo reikėjais.

Mes tik šakos:

"Esame lietuviško medžio šakos. Pavergęjais bando mūsų medį kirsti ir atskiras šakas su naikinti. Pasilikusieji savoje žemėje sakosi praziūrėję akis ir vakarus. Prašo mūsų poetus rašyti ju mirštantiųjų krauju, prašo muzikus kurti simfonijas, kurios verktų, kurios neleistų mums akių sumerkti, prašo dailininkus nepalaidoti jų kančių savo žaizduojančioms spalvose. O pažvelgė į mus visus, gimines ir artimuosius, mato, kaip mūsų laikas čia prabėga, o prisiminimai darosi kaskart blankesni. Jie sakosi, kad maldoje šaukias mums pagalbos, bet pastebi, kad mes jau priimti laiko nebesurandame".

"Tai perduotas mūsų brolių šauksmas Mykolo Vilties "Neparašytose laiškuose". Jie šaukiasi maldoje pagalbos mūsų išlikimui žaliuojančiomis lietuviško medžio šakomis... Tačiau jos džiūsta."

Kad jos nenužūtų: "Kad jos žaliuotų ir klestėtų, mes priemonių turime. Viena tokių priemonių — lietuviška parapija ir prie parapijos veikiantis lietuviška mokykla mūsų atžalynui auklėti ir mokslinti... Jeigu vyresnieji pasitenkiname vienomis kitomis lietuviškomis mišiomis bažnyčioje, tai mūsų vaikai, lanką parapišes mokyklas, iš parapijos ir mokyklos nejaucia dvelkiančio lietuviško oro..."

O nūdzūvusius truko: "Nūdzūvusius šakų visada buvo ir bus. Bet kaip būtų gerai, kad jie netrukdytų tiems, kurie jaučia pareigą pasinaudo-

ti galimomis priemonėmis, taigi ir parapijomis, mūsų ateinančių kartų lietuviškumui išlaikyti. Yra nepateisinamas tėvų trūkdydas su savo vaikais melstis lietuviškai, sakysime, jų pirmosios komunijos metu. Juk jie gali eiti su angliškai kalbančia grupe, jeigu jiems taip geriau patinka..."

Pasigendame pagalbos: "Pasigendame taip pat ir lietuviškosios dvasiškios pasiskaidymo šiais klausimais. Rodos, turėtų atsirasti daugiau nebijančių šiek tiek aukos. Kodėl mūsų katalikiškoji spauda nelininkus nepalaidoti jų kančių savo žaizduojančioms spalvose. O pažvelgė į mus visus, gimines ir artimuosius, mato, kaip mūsų laikas čia prabėga, o prisiminimai darosi kaskart blankesni. Jie sakosi, kad maldoje šaukias mums pagalbos, bet pastebi, kad mes jau priimti laiko nebesurandame".

"Mes, tėvai, jaučiame, kad svetimoje aplinkoje vieni nepajėgiame savo vaikų išauklėti susipratusiai lietuviškai, todėl ir šaukiamės pagalbos... Lietuviams vaikams privalomos šokiadienių mišios turėtų būti lietuviškai. Seseles lietuviškai kalbėti daugiausia dar moka, o ateityje turėtų būti mokomos. Tai jų tikslas ir misija naikinamai tautai... Mano dukra niekada negali pamiršti čia gimusios ir augusios seselės pirmame skyriuje. Jos lietuviškai įtaka ir šiandien jaučiamas. Tokių šviesių žiburėlių tarp seselių dar pasitaiko".

"Parušimas sakramentams ir jų teikimas taip pat turėtų būti lietuviškai. Kokią misiją bando atlikti tie klebonai, kurie mums atima teisę melstis ta pačia kalba su savo vaikais

(817-901) žinių ir priedamas prie dabarties, kurios muzikos pavyzdžius demonstravo plokštelėm (Ciurlonio, Dvariono, Jakubėno, Vainiūno).

Vakarinė paskaita buvo Vasario 16 d. gimnazijos mokytojo

kun. Jono Dėdino apie "Katalikų Bažnyčios sudartintinimą".

Ketvirtadienį, liepos 23, religinę temą toliau plėtojo prof. kun. J. Jūraitis — "Dievo mirties teologija vitalinių jėgų sraute".

Abiejų paskaitų siūlas tegali būti tiksliai atsekamas tik išsiai jas paskaitčius. Galima betgi žymėti, kad abidvi paskaitos įtaigojo išpūdį, jog dabartinio supratimu, Dievą reikia nukelti iš šalies žmogaus į patį žmogų, kad jis reikštųsi per žmogaus veiksmus, ypačiai jo žmogiškuose santykiuose. Čia yra tikroji išeitis iš dabartinių krizių.

Tos dienos vakarinė paskaita buvo

Vinco Natkevičiaus apie "Ateitininkų įnašą į lietuvių literatūrą".

Buvo suminėta per 80 pavardžių, kurių savininkai yra padarę įnašą į grožinę liet. literatūrą. Padalinę juos į ketvirtą kartą, ilgiau sustoję prie pačių didžiųjų, cituodamas jų kūrybos pavyzdžius. Tai buvo ilgiausia paskaita, kuriai buvo reikalinga pertrauka.

Penktadienį, liepos 24, atsiveikino savaitės dvasios vadas kun. prof. J. Jūraitis. Tą dieną buvo tik viena paskaita —

(nukelta į 4 psl.)

SPARTA — Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30% Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421; telef. 296-2060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

J. S. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutiekia garbingas laido tuves. Koplyčios patūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211. EV 7-4335

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruosiamas garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermentims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421, VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dailis ir Albertas Radziūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5838.

S & G MAISTO KRAUTUVE. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrus. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišytes, spalvotas, lovosms užtiesalais, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565

NEW YORK — Laisvės Žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0832.

PHILADELPHIA, PA. — Voice of the Amber Coast — sekmdieniais 4 val. popiet. WIBF—103.9 FM. Veda G. Mironas ir A. Mažeika, 11 Wickham Lane, Hightstown, N.J. 08520. Tel. (609) 448-4475

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmdienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Vištinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHLL 1430 kil. Medford, Mass. sekmdieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdieniais 9-9:30 val ryto per WCMP-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12-12:45 val. p.p. Liet. Radijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviškam rajone — LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Gėlės įvairiom progom

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

LITAS TRAVEL SERVICE

jums patarnaus nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apistoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, — atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOSIATES KELIONEN? ... Nepamirškite

LITAS TRAVEL SERVICE

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421

Tel. 212-847-5522

Studijų dienos dalyviai. Pirmoje eilėje J. Glemža, Z. Glemžienė, M. Maublys, J. Valiūnas su žmona ir k.

Jau nieji studijų savaitės dalyviai

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER

by FRANCISCAN FATHERS

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
PUBLISHED semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy su nuotūra. Nenaudoti straipsniai
saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai
tėra redakcijos nuomonė. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kas nauja ir—ko dar nauja reikia

Kai šią savaitę didieji įvykiai eina Chicagoje — Dainavoj, Toronte (ateitininkų jubiliejinis kongresas, LKM, Akademijos suvažiavimas), dėmesį kreipiame į "mažuosius", bet nemažesnės reikšmės įvykius — "namie", vadinasi, savame New Yorke.

Labiausiai kreiptinas dėmesys į čia veikiančią šešadieninę mokyklą, kuri darbą pradės rugsėjo 12.

Nauji bus šie metai mokyklos istorijoje tuo, kad jie pradeda mokyklos trečiąją dešimtį metų.

Nauji ir tuo, kad mokykla veiks naujose patalpose. Lig šiol porą dešimtmečių naudojo si Apreišimo parapijos mokyklos patalpas.

Tėvų daugumos nutarimu, šešadieninė mokykla nuo šio rudens veiks Holy Child Jesus parapijos mokyklos patalpose Richmond Hill.

Gaila, kad teko lietuviškos parapijos patalpas palikti. Bet naujoje vietoje tikimasi kultūringesnių patalpų klasėm, kultūringesnės aplinkos apie pačią mokyklą.

Nauja šių metų mokykloje yra ir mokyklos vedėja. Buvus mokyklos paskutinis vedėjas A. Samušis pernai pasijuto užtenkamai atidavęs mokyklai laiko ir sveikatos — kaip ir eilė kitų buvusių vedėjų, kuriuos, nors bevardžius, minim su pagarba kaip tylaus pasiaukojimo žmones.

Siemet mokyklai vadovauja Elvyra Ošlapienė, mokslo baigusi įžymiojoje Manhattanville kolegijoje 1953, o prieš trejus metus St. John's universitete ir Queens kolegijoje baigusi pedagogiką ir atlikusi praktikos darbus. Taigi pilnai kvalifikuota pedagoginiam darbui šio krašto sąlygose, kvalifikuota ir lietuviškam mokymui, dvejus

metus jau mokiusi šioje šešadieninėje mokykloje, o dar svarbiau turėjusi "praktiką", augindama savuosius vaikus.

Teko jau anksčiau šioje vietoje žymėti, kad senieji Lietuvoje išaugę pedagogai randa jų pasiaukojimo vertą pedagoginį prieauklį, išaugusį ir šiame krašte. Pastarajam lengviau prieiti prie vaikų, čia augančių. O dar svarbiau, kad pastarajam netrūksta pareigos supratimo. "Reikia prisiimti darbą jau vien ir dėl to, kad kiti mūsų vaikus mokė" — sakė mums E. Ošlapienė.

Naujo būtų laukta dar šio to — naujų mokinių. Pernai mokykloje buvo 158. Mokinių skaičius, kaip informavo A. Samušis, rodo tendenciją mažėti. O mokinių skaičius dar galėtų didėti — sakė E. Ošlapienė.

Čia tenka apeliuoti į tėvus. Tėvam, kurie leidžia vaikus į šešadieninę mokyklą, reikia nemažai pasiaukojimo. Ypač turint galvoje tuos, kurie vežasi keliasdešimt mylių. Vienintelis jiems atlyginimas už tai — pasijutimas, kad padarė viską, ką galėjo, savo vaikų gerovei.

Apeliuoti tektų į tuos tėvus, kurių mokykla gal ir nėra toli, bet kurie savo vaikus "perdaug myli", palikdami jiems laisvus savaitgalius. Deja, tai meilė neprotinga. Toki vaikai, kai suaugęs, su širdgela ne vienas minės tėvus, kam jų nevertė papildyti savo žinias šešadieninėje mokykloje. E. Ošlapienės žodžiai čia teisingi: "Reikia atsisakyti minties, kad vaikai automatiškai, savaime, taps lietuviškus; reikia su jais tėvų ryšio. Reikia mokyklos ryšio".

Būtų nauja šiais metais, jei padidėtų skaičius tėvų, kurie paaukoja savo šeštadienius dėl vaikų gerovės ir laimi sau tolimoje ateityje savo vaikų pagarbą.

30 laisvės kovos metų. Ilgokas tarpas mūsų gyvenime, o tik akimirka istorijoje. Ilgas ar trumpas laikotarpis, ne taip svarbu. Svarbu, ką mes padarėme, kiek pastūmėjome pirmyn tėvynės laisvės kovą. Atrodo, tik vakar mes tos laisvės netekome. Dėl to ir laisvės ko va nežymiai pajudėjusi.

Mūsų tėvai ir protėviai kovoj virš šimto metų, kol sutraukė nelaisvės pančius. Jie kantariai nešė vergo jungą, savo kraują aplaistė Lietuvos žemę, savo kaulais nuklojo Sibiro kelius, bet nepailso, tikėjo ir aukojosi. Pagaliau 1918 vasario 16-tosios aktu Lietuva pasiskelbė laisva, o savanorių kraujas tą laisvę užtikrino.

Deja, mes nepajėgėme tos laisvės apginti nuo priešų. Tariai "tautos atstovai", prieš parinkti, nuvykę į Maskvą, parnešė Lietuvai "Stalino saulę". Čia buvo ir yra dalis kaltės kad mes esame čia, o ne tėvynėje. O taip pat mes negalime prilygti mūsų tautos didvyriam, miško broliam, kurie tėvynę mylėjo labiau už save. Jie atidavė tėvynę didžiausią auką ir parodė giliausią meilę, padėdami ant tėvynės aukuro savo gyvybę.

Laisvės kova reiškiasi trim

pagrindais: auka, aukojimusi ir krauju. Mum, išėivijoje, tenka pati lengviausia dalis — aukoti ir patiem aukotis.

Tiesa, aukų prašoma daug, bet tėvynės laisvės kovai reikalingų dar daugiau. Džiaukis laisvę gyvendamas, broli, kad ga ir duoti, o nereikia prašyti. Turime prisidėti prie laisvės kovos bent tokia dalimi, kokią mes galime duoti.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas vadovauja mūsų tėvynės laisvės kovai. Mūsų visų pareiga jam padėti ir jį remti. Vliko nuveikti darbai yra, daugiau ar mažiau, mum žinomi:

1. Jis kalba mūsų tėvynės vardu laisvajame pasaulyje. Kelia Lietuvos laisvės reikalą, demaskuoja prieš piktus kėslus ir pinkles, kuriomis priešas nori mūsų tautos laisvę amžinai palaidoti.

2. Leidžia septyniomis kalbomis Eltos biuletenius kuriais informuoja laisvojo pasaulio spaudą ir žinių agentūras.

3. Išlaiko keturias lietuviškas radijo valandas, kurių paskutinioji, Filipinuose, pradėjo veikti š.m. liepos mėn. (jā gali girdėti ir mūsų broliai Sibire).

4. Renkama lietuvių tautos genocido istorinė medžiaga, ir atskleidžiamas Molotovo-Rib-

bertropo suokalbis prieš Lietuvos ir kitų tautų laisvę. Artima ateityje tai bus išspausdinta ir paskleista po visą laisvąjį pasaulį.

Siandien ne Mozės laikai — mana iš dangaus nekrinta. Nieko veltui neduodama; sakoma, tik vėjas veltui pučia. Pati Vliko valdyba dirba be atlyginimo, tačiau visi minėti išpareigojami yra surišti su išlaisdimo mis. Vlikas aukoja darbą, o

mes jį remkime pinigėmis aukomis. Tautos Fondas telkia lėšas Vliko veiklai. Kiek bus surinkta aukų, tiek Vlikas bus pajėgus tęsti tėvynės laisvės kovą. Pačios T. F. valdybos darbas yra garbės darbas.

Todėl šiais 30-iais rezistencijos prieš okupantą metais su Rugsėjo 8-ja Tautos Fondas skelbia naują piniginių vajų. Tėnelieka laisvame pasaulyje nė vieno lietuvi, kuris savo pinigine auka neprisidėtų prie mūsų tėvynės vergovės pančių

naikinimo. Kol priešas mus plūsta, mūsų darbas laisvės rytojui ne veltui! Tad nelaukime atskiro paraginimo ar kvietimo. Jei norime būti verti savo brolių, atiduokime savo dalį tėvynėi — siųskime auką Tautos Fondui šiuo adresu: Lithuanian National Fund, 64-14 56 Rd., Maspeth, N. Y. 11378

Visi Tautos Fondo rėmėjai gauna rėmėjo ženklą.

Nuoširdus ačiū.

Tautos Fondo Valdyba

BAŽNYCIOJE IR ŠALIA JOS:

KONSERVATORIAI NUPIRKO LIBERALŲ LAIKRAŠTĮ

Parduoda - perka

Laikraštis Twin Circle nupirko laikraštį The National Register. Twin Circle yra konservatyvios, tradicionalistinės krypties. Register — liberalistinės. Twin Circle pradėjo eiti 1967 ir pakėlė savo tiražą iki 105,000. The National Register ejo 57 metus ir turėjo 180,000, bet per paskutinius trejus metus neteko trečdaliu skaitytojų. Teko parduoti dėl finansinės krizės — tiek laikraščio, tiek ir spaustuvės, kuri ėmė netekti darbų. Teko laikraštį parduoti, o iš to pardavimo spaustuvė gaus naujo darbo, nes joje bus spausdinamas Twin Circle.

Nauja redakcija ims redaguoti Register'ą nuo rugpjūčio pabaigos — vyr. redaktorių bus Dale Francis iš Twin Circle, o Lyons, S. J., pasilieka Twin Circle redaktoriu.

Registerio liberalistinė kryptis suprantama, nes laikraščio vyriausias šefas Denverio arkivyskupas James V. Casey rodo savo liberalistinį nusistatymą, reikalaujamas atitraukti Amerikos kariuomenę iš Vietnamo ir paremdamas atsiskandčius nuo karinės tarnybos kaip "kovotojus prieš karą".

Lyons, S. J., iš redaktorių atšauktas. Praėjus porai savaitių nuo Twin Circle pirkimo, Catholic Review (Baltimore) paskelbė, kad arkivyskupas Dwyer, Twin Circle vyriausias šefas, atšaukė Tėvą Lyons iš Twin Circle redaktorių. Jis pasiliksis tik kolumnistas, o redaktoriu būsiąs kitas paskirtas.

Priežastis — Lyons konfliktas su Amerikos penkių vyskupų komisija, kuri tarpininkavo Kalifornijoje tarp vynuogių augintojų ir Chavez sudarytos darbo unijos. Vyskupų komisija parėmė Chavez reikalavimus ir penkeris metus trukęs konfliktas buvo išspręstas Chavez unijos naudai — vynuogių augintojai pasirašė, jog samdysią tik unijos narius. Lyons Twin Circle smarkiai pakaltino vyskupų komisiją, kad ji težiūrėjusi Chavez intereso, bet nežiūrėjusi, ar darbininkai nori jo unijai priklausyti, ar darbininkai turi pasirinkimo lais-

vę. Komisija tokiais aštriais žodžiais atskirto Lyons, kad arkivyskupas Dwyer turėjo išimti jį iš redaktorių pareigų. Paskirtas Robert Morris, advokatas, Plano (Texas) un-to prezidentas.

2 milijonai — pornografijai

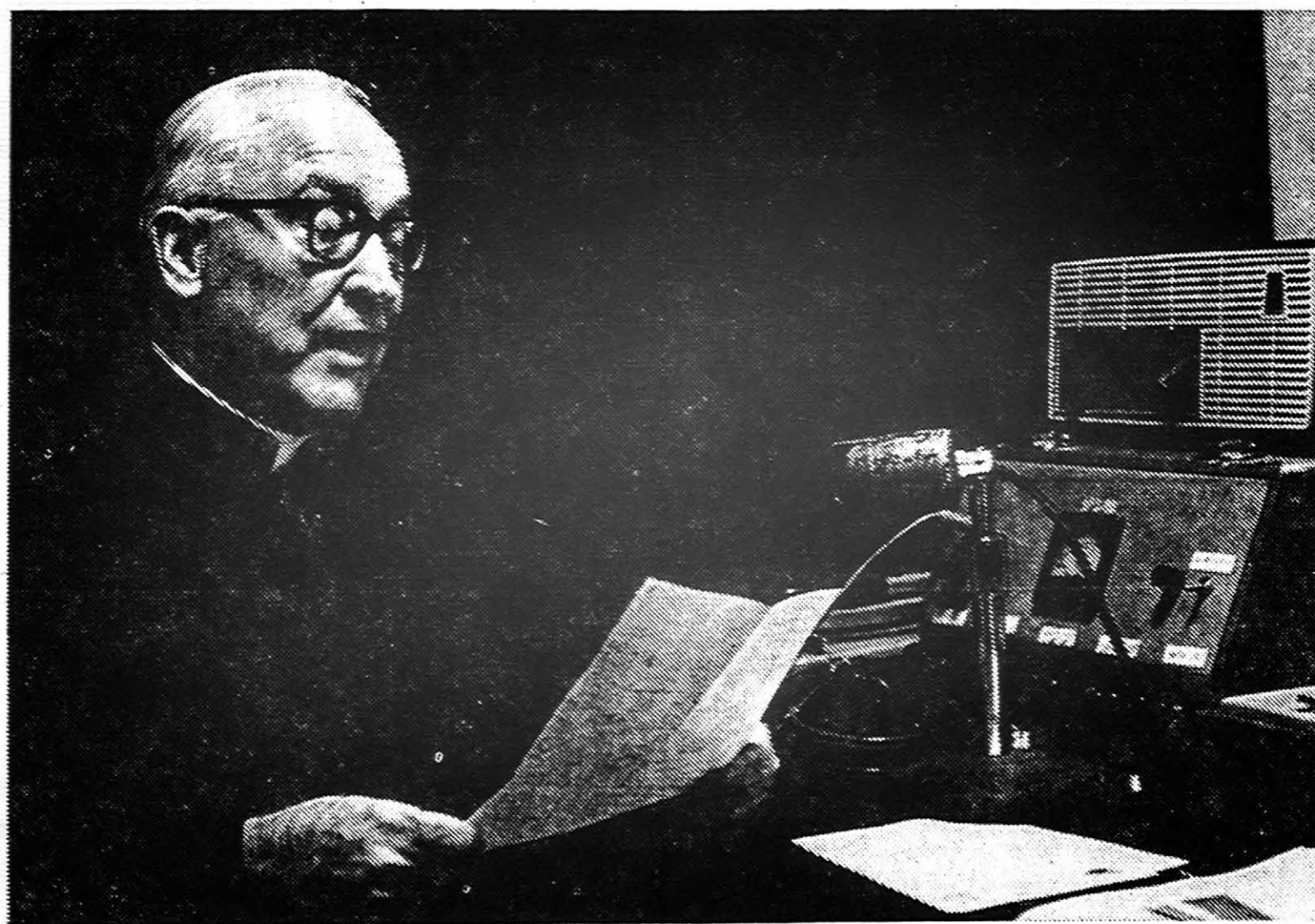
Prezidento Johnsonso 1967 paskirta 18 asmenų komisija turėjo paruošti projektą kaip sušaurinti pornografijos plitimą. Komisijos darbam skirta 2 mil. Dabar komisijos būsimo raporto išvados jau paskelbtos: esą pornografiniai vaizdai ar knygos neturi neigiamos įtakos žmogaus moralei; Amerikoje reikia atšaukti visus įstatymus, varžančius pornografiją, ir duoti jai tokią laisvę kaip Danijoje.

Dėl komisijos pirmiausia pakėlė triukšmą tos komisijos narys Morton A. Hills, S.J., reikalaujamas, kad Kongresas imtųsi tirti komisijos veiklą. Mat, komisijos prezidiumas be jos kitų narių žinios ėmė daryti eksperimentus su 23 jaunuoliais, davė jiems skaityti pornografinius raštus ir žiūrėti pornografinius paveikslus, stebėdamas, kaip jie tuos jaunuolius veikia. Tų jaunuolių pavertimas tyrimo "kiauilytėmis" ar "pelėmis" yra antimoralus, ir dėl to kilo sujudimas tarp pačių Kongreso narių dėl komisijos prasilenkimo su jai skirtu uždaviniu.

1 bilijonas — gimimo kontrolei

N. Y. Times paskelbė, kad senatas vieningai skyrė 1 bilijoną "gimimo kontrolės ir gy-

(nukelta į 4 psl.)

Prof. Jonas Balkūnas, Tautos Fondo pirmininkas, kalba per Laisvės Žiburio radiją.

Nuotr. R. Kisieliaus

MIKALOJUS KATKUS

BALANOS GADYNĖ

(21)

Linus, į Rygą vežamus, reikėjo nuplūkti, surišti dviem linų sauju ryšiais ir pundelius, po dvidešimt svarų, ir dar surišti į daiktą galiukus, kad nesusipuduluotų. Sutausydavo bent birkavą linų, o daugiau vežimą pagal sunkumą pritaikydavo sėmenimis. Rengiantis į Rygos kelionę, reikėjo turėti tam tikrus ratus, arklis ir pakinktus: viskas turėjo būti nauja, dikta. Reikėjo surasti kelionei bendradalyvių: klausinėta, tartasi ir galų gale sutarta; sutarta paskirtą dieną anksti rytą suvažiuoti visiems į vieną vietą, sakykim, į Grinkiškį ar į Baisogalą, ir laukti kits kito.

Tvarkingai sudėti į ratus pundeliai linų, maišai sėmenų, dideliaisia maišė šieno ir du pūru avizų abrakui. Dešinėje pusėje ratų, prie paskutinės asies loniko, prikaltas galas atitinkamo storumo kartelės, kitas galas tos kartelės prikaltas prie viršutinės drangos aukščiau pirmutinio tekimo.

Taja kartele buvo patogų užlipti ant vežimo, jų gi pasigaudavo, tepant ratus, pakelti tekiniui. Pakelimiui dar buvo reikalingas prietaisas, stapuku vadinamas, ne daugiau kaip trijų svarų sunkumo, pakišamas po kartele, vietoje kaladžiukės tepant ratus. Stapukas su degutnyčia kabėjo kairėje pusėje ratų; gale ratų, prie maišės, buvo prištos stakliukės — prietaisas arkliais abrakui šerti. Buvo tai lyg malkų piaustomas ožiukas, kuriame prie viršutinį galų kojų prištos audimas sudarė lovę; į tą lovę pylė abraką, šerdami arklis. Iš stakliukų geriau buvo šerti arklis: nepritraukdavo į nosis dulkių ir pelų. Pasėrę stakles suglaudžia ir prišia į vietą.

Atsargai vežime buvo įdėtas kirvis ir du nauji viržiai. Maišė ir dvi gūni dengė prekes nuo lietaus. Taip pridengtas iš vakaro vežimas stovėjo daržinėje. Ryta, dar gerai prieš aušrą, minėtas vežimas, dviem arkliais pakinkytas stovėjo kieme, priešais priengio duris. Tėvas

pasirėngęs: apsilvėkęs naujais kailiniais, ant kailinių naujas apsiaustas, po kailiniais dveji marškiniai, apsiavęs milinėmis kelnėmis ir dukslais batais. Gryčioje rimta valanda. Motina išneša sunkų maišėlį, pridėta valgymai, kelis sykius sugrįžo ir išėjo. Galų gale viskas patiekta; tėvas padavė mums, vaikams, ranką, pabučiauvome; jis mus paglostė. Kitiems namiškiams pasakė "sūdiev", paėmė nuo kablino rimbą ir išėjo pro duris. Mes pro langą žiūrėjome: tiltas sudundėjo — ir vežimas pranyko nakties tamsumoje.

Auštant visi, kurie tarėsi, jau buvo suvažiuavę į Grinkiškį. Čia vienas prabilo:

— Eime į bažnyčią poterių sukalbėti laimingai kelionei.

Visi paklausė. Po valandos visi Rygos keliauninkai aštuoniomis pastotėmis traukė viečkeliu iš Grinkiškio Baisogalos link. Aukštai prikrauta vežimą traukė dvejetas bėrų ar juodbėrų arklų. Arkliai ilgo, storo liemens, trumpomis storomis kojomis, galva mažko aukščiau nugaros pakilusi. Tada šiems gyvuliams nebuvo kito vardo, tik "arklys"; dabar kai jų nėra, svietas pasigedamas vadiną juos žemaitukais. Šlenka gurguolė, sklaido rudens purvą, o arkliai, traukdami sunkų vežimą, neišsitempia, nerodo dedą jėgą.

Ant vežimų sėdi po žmogų, patogiai atrėmę nugaras į maišus, visi užsidėję žieminėmis kepurėmis su antausiais. Vienų antausiai bet kokie, kitų lapės kailių apmušti. Ši kepurė nakvojant atstoja pagalvę. Pirmą nakvynę turėjo Radviliškį; iš čia išvažiavo dar prieš aušrą, o Šiauliuose buvo geruose pusrėčiuose.

— Kai Šiauliuose, tai jau kaip Rygoje. Čia plentu ratai patys bėga, — džiaugiasi keliauninkai.

Erdvioje Šiaulių miesto aikštėje (tada cerkvės dar nebuvo) gurguolė sustojo pasiganyti, arklis pasilsinti. Čia rado daugiau važiuojančių; susiję klausinėjasi:

— Iš kur tamstos? Ar nuo tolo tamstos?

Vieni atsakė vežą į Rygą prekes "baltųjų velnių". Mat, Raseinių dominikonai turėjo dvarų ir kaimų, varė baudžias kaip ponai, kankino žmones. Rėdėsi jie baltai, ir pertat žmogelis pavadino juos baltaisiais velniais. Šiauliuose visi pasitėpė ratus; su kartele ir stapuku kiekvienas lengvai iškelia tekini ir atlieka visą darbą be jokios pagalbos. Toliau užkando iš maišėlių, pasižvalgė po gatves, ir po dvejų valandų, kai jau arkliai nustojo edę šieną, kelionės pravadninkas surikiavo:

— Vyrai, važiuojame! Arkliai, pasijutę kitoniškame ke-

lyje, smagiai bėgo plentu nuo Šiaulių į pakalnę. Plentas čia pavyzdingas: viena pusė išklotą daužytais akmenimis, antra išpilta žvirgždais. Akmeninis kelias nušluotas, net mėlynuoja, ir žmogus mano, juo lengviau esą važiuoti, bet arkliai vienvalia suka į žvirgždų kelią; mat tas minkštesnis.

Antra nakvynė buvo Kurše. Ten karčėminkas jau ne žydas, bet latvis ir geras žmogus. Pernakvoję išvažiavo dar su tamsa. Pravadninkas paklausė:

— Ar visi?

— Visi, visi, — suriko vienas kitas.

Na, ir išvažiavo, o auštant skaito šiaip, skaito taip — vieno nėra, septyni, ir tiek. Katro čia nėra? Gerčo nėra, atliko nakvynėje. Ne ką darysi, tegul pasiveja. Sustojus ganytis, pasivijo ir Gerčas. Mat, jis išvargęs pamigo nakvynėje.

Artinantis vakarui, gurguolė išvažiavo į Rygos priemiestį. Rygoje buvo keista tvarka: įvežus į miestą linus ar sėmenis, juos turi apžiūrėti tam tikras žmogus, vadinamas brokerium; apžiūrėti ir priskirti prie pirmos ar antros rūšies. Pirmoji rūšis vadinosi karūna, antroji — brokas. Kiek mokėti už karūną, kiek už broką, irgi buvo nuskirta pirklių tarybos. Nuo brokeriaus niekas negalėjo išsisukti, o kai per broką pereita ir rū-

šys nustatytos, jau pasisekimas kelionės ar šiaip ar taip nulemtas; pas kokį pirklių važiuoti, vis gausi tą patį: už karūną tiek, už broką tiek.

Štai gatvė prasiplatino, pasidarė aikštelė, gale aikštelės užtraukta kartis; kol kartis nepakelta, niekas neįvažiuos į miestą. Prie karties stovi vežimai su prekėmis, jas žiūrinėja reikšmingas ponas — tai brokerius. Prie jo sukinasi jauni, vikrūs miesto vyrukai — tai gizeliai, pirklių atstovai. Brokerius priejo ir prie mūsų keliauninkų; tie, drebulio pagauti, nusisėmė kepurės.

— Založcie czapki, založcie czapki! — liepia užsidėti kepurės. Gizeliai ėmė draskyti vežimus: tuoj maišė ant žemės, linų pundeliai iškiloti, sėmenų maišai atraištyti. Brokerius rimtai žiūrinėja prekes; jei linai tinka, ant galo ratų padaro ženklą balta kreida, ir tada gizeliai balta kreida kur sumanydami išbrūkšmuoja ratus, net pavalkus, net žmogui ant nugaros. Jei linai rudi, supuduluoti, trumpi ar kitu kuo netinkami, brokerius žymi ratus raudona kreida. Sėmenų maišai gizeliai atraišo — ir brokerius ant kiekvieno maišo padaro raudoną ar baltą brūkšmą. Kai jau didžiama vežimų sužymėta, kartis pakyla ir atsi-veria laisvas įvažiavimas į miestą. Dabar mūsų keliaivius už-

puola kiti gizeliai. Kiekvienas pirklys, laukias atvežant linų, siūncia savąjį gizelį vilioti pas save žmonius; taigi tie ir apninčia vežimus, visai girdami kiekvienas savąjį šeimininką. Pirklių vardai buvo: Pirštas, Vilkas, Karvelis, Gulbė, Ažuolas ir t.t. Kuris gizelis, nugirdęs žmogaus vardą, ima nuoširdžiai įkalbinti:

— Mataušai, Mataušai, niekur nevažiuok, važiuok pas Gulbę...

Rygos miesto pirkliai, susiję į biržą, nustatydavo kainas prekioms — už karūną tiek, už broką tiek, ir, pervaziavęs per brokerių, žmogus jau žino, ar jam pasisekė, ar ne. Syki įvežęs prekes į Rygą, atgal išvežti jų negali: jos turi palikti Rygoje.

Mūsų keliauninkai, sekdami vedėju (per visą kelionę vienas ir tas pats važiuoja pirmą), nuvažiavo visi pas vieną, tegul bus pas Pirštą. Čia juos pasitiko kaip laukiamus svečius, nurodė, kur vežimus sustoti, kur pastatyti arklis, sunėsti daiktus, kur nakvoti. Čia randa daugiau žmonių, jau atidavusių prekes ir paėmusių užmokėsnį; iš jų sužino, po kam moka už karūną, po kam už broką. Ateina patsai ponas Pirštas arba jo ūkvedys, susveria prekes, užrašo karūną ir broką, atiduoda kiekvienam kortelę; pinigai bus rytoj rytą.

(Bus daugiau)

Konservatoriai nupirko...

(atkelta iš 3 psl.)

ventojų prieauglio tyrinėjamam". The Wanderer paaiškino, kokių būdu atsirado tas "vieningas" sprendimas. Esą buvo priešpriešiniai posėdžiai. Tada daugumas senatorių esti savo kabinetuose užimti. Ir šiame posėdyje tedalyvavo tik 3 senatoriai: Goldwateris, Kennedy ir Mansfieldas. Ir tie patys ruošė savo kalbas kitiems klausimams ir nekreipė dėmesio, kada Mansfieldas pasiūlė "duoti eiga darbam Nr. 1008, 1017, 1018". Ketvirtasis posėdžio dalyvis, pirmininkaujantis senatorius Clairborne Pell liepė sekretoriui tuos darbus perskaityti ir paklausti, ar kas prieš. Niekas iš tų trijų, išskyrus Mansfieldą, nesėkė, apie ką kalbama. Ir tokiu būdu laikraštis galėjo paskelbti, kad 1 bil. paskirtas "vieningas"... Bet klausimas nulis dar į Atstovų rūmus.

Religinio atgimimo sąjūdis

Emė organizuotis "Student Alliance for Christian Renewal in America — SACRA". Tas religinio atgimimo sąjūdis būsiąs atsakymas į religijos varymą iš gyvenimo abortų legalizavimu, tikėjimo ir moralės susijętyvinimu, tiesos sureliatyvinimu, Centras — New Rochelle, N. Y.

Reformos

Albany vyskupas E. B. Broderick paskelbė gavęs trejiems metams Ap. Sosto sutikimą, kad komuniją, kur yra būtino reikalo, dalintų pasauliečiai — vyrai ir moterys.

Detroito vyskupas augzliaras W. J. Schoenherr, kaip pranešė N. Register, paskelbė, kad 1969 arkivyskupijoje dirbo 708 kunigai. Iš jų 31 metų kunigystę. Siemet numatomas tokių pat skaičius. Vyskupo vertinimu, svarbiausia priežastis — celibatas.

Amerikos vyskupų konferencijos pirmininku, kaip rašo N. Register, po Detroito arkivyskupo kardinolo Dearden numatomas San Antonio arkivyskupas Francis Furey.

Azijoje ir Afrikoje

Afrikoje 1949-67 katalikų skaičius iš 11 mil. pakilo iki 30 mil. Azijoje per tą pat laiką iš 6 iki 14 mil.

Azijoje gimusių vyskupų yra 126, Afrikoje gimusių 118.

Azijoje gimusių kunigų skaičius iš 3400 1934 metais pakilo iki 9000 1967 metais. Afrikoje gimusių kunigų skaičius tuo pat metu pakilo iš 291 iki 3355.

Arabų kraštuose, Egipte, Irake, Jordane, Sirijoje, Libane, Lybijoje ir Palestinoje, arabų yra 51 mil. Tarp jų katalikų yra 1.5 mil. Daugiausia Libane. Iš 2,367,000 gyventojų katalikų ten beveik trečdalis.

Dail. Vytauto Igno šv. Kazimieras, detalė iš medžio raizinio "Lithuania". Nuotr. V. Maželio

STUDIJŲ SAVAITĖ VOKIETIJOJE...

(atkelta iš 2 psl.)

Juozo Lingio (iš Švedijos) apie "gyvenimiškųjų tradicijų naujus elementus ir naują turinį".

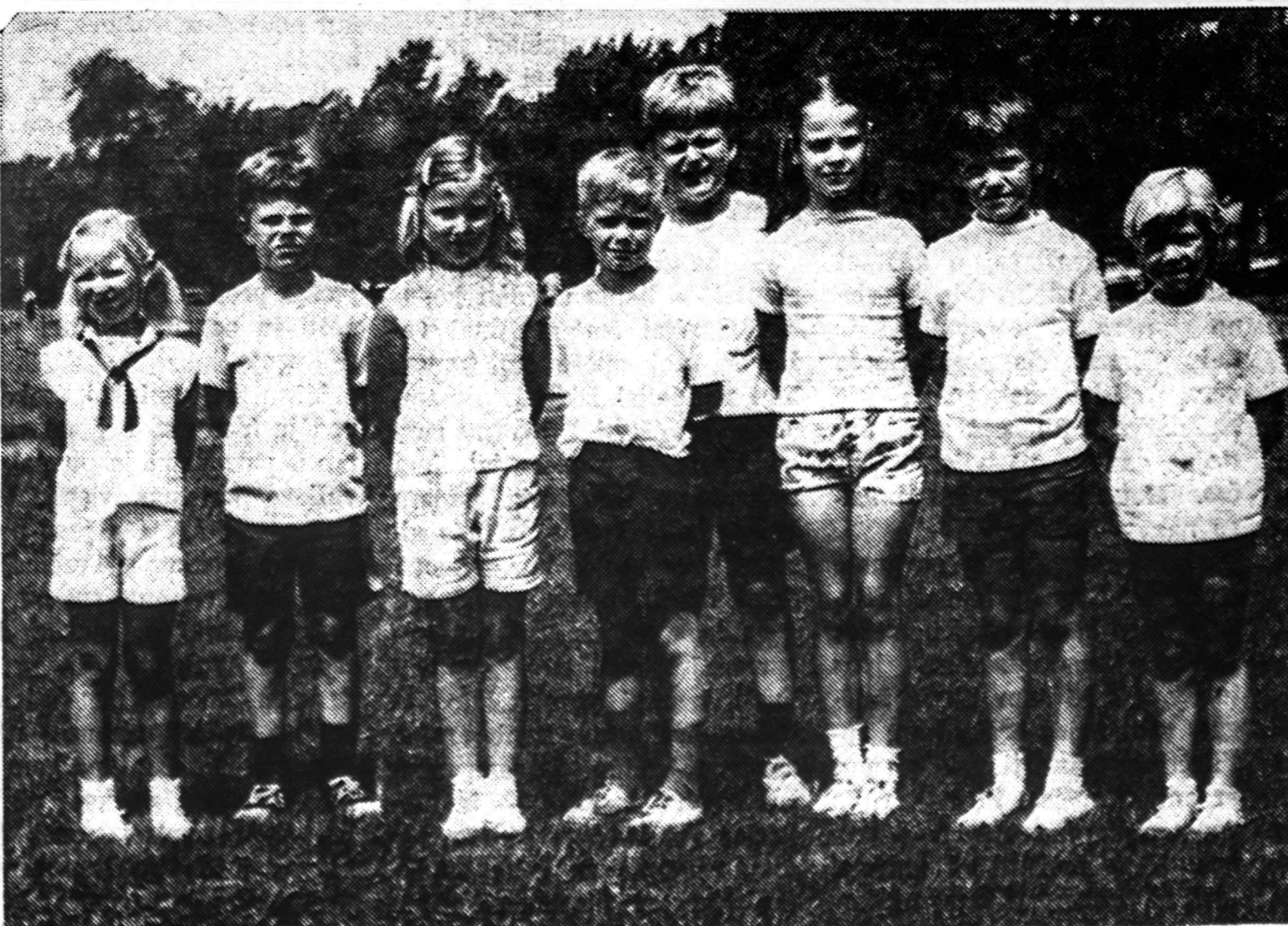
Tai buvo informacija, kaip okupuotoje Lietuvoje krikščioniškos tradicijos nukrikščioniamos — paliekamos apeiginės formos ir duodamas joms ateistinis turinys (vedybos, vardynos ir t.t.).

Tos dienos vakaras buvo skirtas "Tėvynės valandėlei".

I ją susirinko daugiau dalyvių nei į paskaitas. Pradėjo meninių pasirodymų organizatorė Alina Grininė. Toliau vadovavo Marija Saulaitytė. Jos aiškinamuosius žodžius lydėjo iš įvairių kraštų susirinkusio jaunimo improvizuotas choras (8 vaikinai ir 11 merginų) daina — Bitė linga, linaga, Vokietijoje girdima pirmą kartą, ir šokiu "Sustu". Dar prieš Tėvynės valandėlę ne Lietuvoje augusiam jaunimui buvo pateikti trys klausimai apie lietuvių bendrą išdiskutuoti. Dabar

valandėlės metu jaunimo vadovai A. Šmitas, P. Nevulis (iš Vokietijos) ir Kuraite (iš Kanados) pateikė rezultatus — jaunimo deklaraciją. Paskiau Kristina Butvydaitė ir Saulius Lišauskas (abudu iš JAV) papasakojo iš savo pergyvenimų, kaip jie tapo sąmoningais lietuviais. Laima Antanavičiūtė ir Birutė Vaičiūrgytė (abi iš JAV) nutebino klausytojus meistrisku R. Bičiūno poezijos skaitymu iš "Tiltų ir tunelių"; jaunasis Kęstutis Ivinskis deklamavo Vaičiūno "Mylėsiu tėvynę". Jaunųjų entuziazmu užsikrėtę ir visi dalyviai protarpiais dainavo "Lietuva brangi..." ir kt. Elena Bradūnaitė jautriai paskaitė savo tėvelio ciklą "Donelaičio kapą". Baigta Lietuvos himnu. Privachuose pokalbiuose buvo reikiama pasitenkinimas šauniu jaunimo pasirodymu.

Seštadienį, liepos 25, buvo paskutinė paskaita — prof. Z. Ivinskio "Lietuvos Steigiamasis seimas: jo kilmė ir reikšmė". Vakare buvo koncertas.

Chicago jaunesnieji sportininkai, dalyvavę sporto šventės 50 jardų bėgime, šuolyje į aukštį, beisbolo sviedinio metime. Iš dešinės: Vilija Traškaitė, Dovydas Giržadas, Rūta Traškaitė, Kastytis Degutis, Danielius Giržadas, Rasa Veselkaitė, Gintarė ir Daina Karelytės. Nuotr. Z. Degutis

Ar galima taisyti liaudies dainas?

(tęsa iš 52 nr.)

50 psl. daina sako, kaip vyriškas (bernelis ar bernas) nujojo pas mergelę lelijelę ir atsisėdo "po stiklo langeliu".

Atsisėdau dailiai, atdūšėjau gailiai, Kad į mane mergužėlę, Mergužėlę lelijelę žvairai pažiūrėjo.

Nors žvairai žiūrėjo, bet meiliai kalbėjo. Iš tų saldžių paūlonių bus ir asarėlių.

Be reikalo sutrumpintas žodis atdūšėjau (atsidūšėjau), kad gana pasakius — atsidusau gailiai.

Ulionė, paūlionė — barbarizmas (gulianje, pogulianje). Turime pasivaikščiojimą, vaikštynes. Tik rusų guliai turi ir platesnę prasmę: kartais jo reikšmė meiliška, kartais žymi net siautėjimą. Yra žinoma, kad rusų kareiviai, į svetimą žemės įsibrovę, pasiautėję, net savo viršininkams pritariant. Žinomas tam ir posakis: "Teper", rebiata, poguliate!" (Dabar, vyrukai, pasivaikščiokit!). Taip kazokai "vaikščiojo" atlikę Kražių skerdynes 1893 metais.

Ar tinka dabar ta paūlionė (pogulianje) minėtai dainai? O pritiktų ją nors šitaip baigti: Iš tų meiliųjų kalbėlių,

Iš tų saldžių pašnekėlių bus ir asarėlių.

Ta daina, beje, gerokai ciniška. Tai ne mūsų dainų bernelio posmai, tai nesklambyto berno.

55 psl. paskutiniame posme: Laužiau stakles ir šaudyklę,

Tik nepalaužiau savo širdelės. Prie vargdienio savo bernelio.

Neįtikėtina, kad ir hiperbolėmis kalbant, kad mergelė auklėję galėtų laužti stakles. Ta eilutė bene bus buvusi šitokia: Laužiau skietelį ir šaudyklę...

62 psl. daina labai prastai sužabaruota. Ši nėra ir iš senųjų, pačių gražių mūsų dainų. Bet ji populiari ir dažnai dainuojama suėjimuose. Štai ji ištisai:

Ar aš tau, sese, nesakiau, Ar aš žodelio netariau? Iššluok kiemelį subatoj, Atjos bernelis nedėlioj.

Atjoj' bajorai septyni, O jų tarnaičiai devyni, Atjojo šelmis bernelis, Daržė iškados pridarys.

Pririšo žirgą prie tvoros, Prie lelijelės ir rūtos. Pamojo žirgas galvele, Išlaužė uosio tvorėlę.

Per kiemą bėgau tekina Pas motinėle verkdama: Močiute mano senoji, Palaužta rūta žalioji.

Sekmadienį, liepos 26, paskutinės mišios, kurias koncelebravo vysk. A. Deksnys su kunigais: Celiešium, Bernatoniū, Zalaliu, Rabikausku ir Liubinu. Vyskupas Deksnys pamokslė kreipė dėmesį, kad techninė pažanga pervertinama, nustelbianti dvasią. O turėtų būti derinamas apsirūpinimas materialinėm gėrybėm ir dvasinėm vertybėm.

Tuoju po pamaldų baigiamajame posėdyje un. B. Lubinas pranešė, kad savaitėje dalyvavo apie 130 žmonių, iš 11 valstybių: Argentinos, Austrijos, Belgijos, Italijos, JAV, Kanados, Lenkijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos ir Vokietijos. Moderatoriui V. Natkevičiui tarus paskutinius padėkos žodžius, po pietų koridorium skubėjo su lagaminais dalyviai, ir namas bematant ištuštėjo. Pasiliko tik gimnazijos kuratorijos nariai posėdžio, kuriame sprendė vietos didįjį rūpestį — nutarė dar šiais metais statyti gimnazijos mokinių internatui rūmus.

A. GIEDRIUS

Palaistyk rūtą vyneliu, O lelijelę vandeniu: Prigis rūtelė iš šaknų, O lelijelė iš lakštų.

Pirmajame posme nei subatos, nei nedėlios lietuviškais žodžiais nepakeisi. Gal būtų įmanoma nors šitaip pasakyti:

Iššluok kiemelį jau šiandien, Atjos bernelis kitadien.

Arba šitaip: Iššluok kiemelį šeštadien, Atjos bernelis sekmadien.

Labai netinka trumpinti būtojo laiko veiksmą, kaip sutrumpintas antrojo posmo pirmasis žodis. Tą visą antrąjį posmą įmanoma šitaip pataisyti:

Atjojo ponai septyni, Jų palydovai devyni. Atjos puikuolis bernelis, Daržė aibių pridarys.

Daržas tame posme netinka, nes daržas — daržovėms. Gėlių auginamoji vieta — darželis. Ir uosio tvora (trečiajame dainos posme) Lietuvoje neįprasta: uosis nepatvarus žemėje, ore, greitai tręšta.

Kodėl sesė bėgo per kiemą (ketvirtajame posme)? Ir kodėl močiutė turėtų būti senoji, jeigu daina kalba apie tikrąją mergaitės motiną? Tas posmas galėtų būti šitaip nusakytas:

Vai, bėgau, bėgau tekina Pas motinėle verkdama: Močiute mano širdelė, Kaip atgaivinti gėlelę (arba gėleles)?

Trečiajame ir penktajame posme kalbama apie rūtą ir leliją, o ketvirtajame posme tik apie rūtą. Eiliuotojui pritrūko vietos. Pabaigoje sakoma, kad prigis "rūtelė iš šaknų, o lelijelė iš lakštų". Yra gėlių, kad iš lapelio prigiję, atželia, bet lelija — kažin. Tikrai kai toks nepaprastas palaistymas, tai gali būti ir nepaprastas prigijimas. Bet jeigu rūtą patarta palaistyti vyneliu, tai lelijelę pritiktų palaistyti nors pieneliu.

Ta daina prastai sueiliuota, dar prasciau surimuota, nesklendi, netaisyklinga kalba. Girdėta ir variantų, tik ir anie netoli šito.

Tą rinkinį "Plaukia sau laivelis" jau užvožkim. Pateiktasias pavyzdžiais norėjau parodyti, kad svetimybėmis ir savo pačių netinkamais žodžiais bei sakiniams pagadintas liaudies dainas reikia taisyti, gryninti, o ir įmanoma tai padaryti. Savo pastabų ir patarimų, beje, neįkalbu, nesilūau, tik pateikiu pavyzdžius. Dainuotojai gali dar kitaip, dar geriau ką pakeisti ar pritaikyti. Ir jokio nusikaltimo nėra taisyti ar ką keisti dainose, jei jos nėra skirtos mokslo reikálams. Pačioje liaudyje jos variantų variantais skambėjo.

Vincas Krėvė Mickevičius užrašinėdavo liaudies dainas (daugiausia bene džiukų). Prisimenu, vieną kartą kažinkas prikišo jam, kad jis kažkurias dainas iškreipęs ar savaip nusakęs, taigi kaip ir sufalsifikavęs. Tik ar nebūta čia nesusi-pratimo? Ką vienas yra girdėjęs, dar nepasakys, kad neteisingai yra išgirdęs ir užrašęs kitas. Antai Lietuvoje dabar lituanistai skelbia (per "Gimtąjį kraštą"), kad iš daugybės užrašytų lietuvių liaudies dainų vienos vestuvinės dainos (O aš viena dukrelė) esą išskirti 1374 variantai.

Dr. Jonas Balys, dar 1935 metais išnagrinęs vieną liaudies dainą straipsniu "Nuo žirgo kritęs bernelis" (Tautosakos darbai, I, Kaunas 1935, 142 psl.), jau randa tos dainos (Per tiltą jojau, nuo žirgo puoliau...) 40 variantų!

Pravartu dar prisiminti subatą. Sekmoji ir švenčiomoji

žydų savaitės diena, hebrajų kilmės. Tas žodis subata mūsų liaudies dainose labai išplėtęs ir sunkiai išvengiamas. Mūsų šėštadienis ilgas ir neskambus, dėl to, kur tos subatos neįmanoma išvengti, galėtų ir pasilikti. Juk tai labai senas žodis ir senas mūsų skolinys. Ypatinga jo ir reikšmė. Antai lenkai ir rusai visas savaitės dienas savaip pasivadinę, o subatą paliko (subbota). Dar pasirūpinkime teisingai tarti dainos žodžius, o taip pat ir juos kirčiuoti. Štai šitaip prasidedanti dainelė:

Subatos vakarėlį balnojau juodbėrėlį...

Dažnai tenka girdėti subatos žodyje nutėsiant balsį a. Kalbėdami subatos (viensk. kilmin.) kirčiuojame paskutinį skiemenį, o dainos gaida reikalauja kirčiuoti (patęsti) a. Tokiu atveju a vistiek reikia tarti trumpai, o stabtelėti ties t.

Pravartu prisiminti, kad lietuvių kalbos garsas "o" ne trumpas, bet ilgas ir tai dvejai ilgas. Taip ji dainoje reiktų ir tarti, nors dainoje tas "o" ir neturėtų kirčio, pav.:

Lietuvos Steigiamojo Seimo sukakčiai paminėti Chicago lietuviai filatelistai sleido specialų voką.

Ilgai laukta K. Alisauskio knyga

Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės

I tomas, redagavo Pr. Čepėnas, jau atiduota spausdinti. Spausdina M. Morkino spaustuvė Chicagoje.

I tomas apima: Lietuvą ir lietuvių pirmojo pasaulinio karo metu, Lietuvos kariuomenės organizaciją, lietuvių kovos su bolševikais ir bermontininkais. Knyga didelio formato, apie 500 puslapių, 43 karo veiksmų brėžiniai, foto nuotraukos, santrauka anglų kalboje, keliais viršeliais. Bus baigta spausdinti, įrista ir išsiuntinėjama 1971 m. balandžio mėnesį.

Kviečiu į talką

būti knygos mecenatais, rėmėjais ir prenumeratorių! Kadangi sunku žinoti, kokį egzempliorių skaičių spausdinti, tai maloniai kviečiu iš anksto knygą užsisakyti. Iš anksto knygą užsisakiusiems ir pinigų sumokėjusiems jos kaina \$12.00.

Veikalo rėmėjais bus paaukojusieji nemažiau \$25.00. Veikalo mecenatais bus paaukojusieji nemažiau \$200.00. Mecenatų ir rėmėjų sąrašas bus įdėtas knygos pabaigoje.

Cekius ar perlaidas siųsti:

K. ALISAUSKAS
7312 So. Washtenaw Ave.
Chicago, Ill. 60629, U.S.A.

išskirti

K. ALISAUSKUI
7312 So. Washtenaw Ave.
Chicago, Ill. 60629, U.S.A.

Siunčiu knygai "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės" išleisti

\$.....

Adresas

(rašyti aiškiai)

Zip Code

Data

Parašas

Dar viena lietuviška šventovė

Susiklojus ir nusistojus išpūdziam po kelionės į Romą

Su 140 lietuvių grupe, jų tarpe ir vysk. V. Brizgys ir 6 kunigai, iš Chicagos nulėkėme į Lisaboną, Portugaliją. Iš ten keliavome autobusu į Ispaniją, Prancūziją, Italiją. Kelionės tikslas buvo Roma. Viso nuvažiuojame apie 3000 kilometrų, nakvojome 11 kartų.

Mūsų pirmajame autobuse buvo 38 keleiviai. Dalis jų buvo iš Chicagos, 4 malonios ankstesnės kartos lietuvės buvo iš N. Anglijos. Jos buvo Lietuvių Kat. Moterų Sąjungos veikėjos. New Yorkui atstovavo p. Reventai, mudu su žmona atstovavom New Jersey valstybei. Buvo vienas ir iš Kalifornijos.

Su mumis keliavo kun. V. Mikolaitis. Sakėsi esąs kapelionas mokyklose. Jis buvo mum labai geras ir mokėjo visus pagosti. Gi problemų visokių atsiradavo.

Važiuodami, kai akys pavargdavo, išdainuodavom visas lietuviškas dainas. Dainom vadovavo visada gerai nusiteikęs p. Masionis. Mes jį ir vadinome "maestro".

Matėme daug senų pilių, miestų, bažnyčių. Vis norėjosi lyginti su mūsų tėvyne Lietuva.

Kur liko mūsų pilys? Ilgi karai jas sugriovė. Bene 200 metų mum teko kariauti su kryžiuočiais.

Tiesa, daug vietovardžių Lietuvoje primena pilis, bet jų jau nebėra. Gal sudegė? Jas vandens lašelis per ilgus amžius sugriovė! Bepigu Koli-ziejui ar Forum Romano išsilaikyti ir be stogo, nes ten nėra šalčių. Lietuvoje vandens lašelis, saldumas ir ledas, išsiplečia ir skaldo akmenis.

Karalių rūmai, jų senovinė prabanga, Kiek ten meno vertių. Karaliai ir dukles pavirto. Ir užmiršti jie, nors daugelis bandė įsiminti, statydami sau sarkofagus.

Jie neprilygsta šv. Pranciškui iš Asyžiaus. Dar šiandien tas beturtis šventasis savo pavyzdžiu patraukia ir visus nušėbina. Prie jo karsto taip ir susimąstai, kad mes, žmoneliai, esame trapūs, kad štai mum nereikia per daug pūstis. Būkime žmoniški.

Pirmą kartą prakalbėta popiežiui lietuviškai

Pats popiežius Paulius VI palaimino lietuvių koplyčioje Vilniaus Aušros Vartų paveikslą ir mum mišias laikė loty-

niškai. Tai buvo mišios už mūsų tėvynę ir už viso pasaulio lietuvius. Mūsų kunigai skaitė lekcijas lietuviškai ir lietuvis vyskupas Marcinkus kreipėsi į Sv. Tėvą lietuviškai.

Popiežius atsakė itališkai il-gais sakiniiais. Jo kalbą angliškai išvertė vysk. Marcinkus.

Kas suvaikys šių dienų diplomatinę kalbų plonybę? Negi galėjome tikėtis, kad štai ims ir paskelbs karą bedieviškam Galijotui, kuris laiko prispaudęs tiek daug tautų, ir kardinalas Mindszenty yra tų laisvės trokstančiųjų simbolis.

Svarbu, kad mūsų tautos skausmai nėra užmiršti. Šventoji Apvaizda žino savo kelius. Silpnas kelias, tvirtas grūnas.

Dėl tos koplyčios pavadinimo nėra ko ginčytis: ar ji Kan-kinių, ar Gailistingosios Mo-tinos? Faktas gi yra, kad mes turime savo kampelį Šv. Petro bazilikoje. Ir tas faktas yra la-bai reikšmingas ilgiems amžiams. Tai reiškia, kad lietuvių tauta egzistuoja ir kad ji yra civilizuo-tų tautų tarpe.

Lietuviams Vatikane nebereikia lenkiškos auklės. Lenkai nebesisavina Šv. Kazimiero ir Aušros Vartų. Turime vysk. Marcinkų, kuris Vatikane kaip namie. Jis organizuoja popiežiaus keliones po pasaulį. Pasakojama, kai popiežius buvo Kolumbijoje, tai buvo pavojus, kad jį gali suspausti ar sužeisti. Atletas vysk. Marcinkus tuoj popiežiui praskynė kelią.

Turime nemažą geriausiai išsimokslinusių dvasiškų ir gerų lietuvių, kurie gali mum atstovauti. Kitaip buvo prieš 50 metų. 1930 m. per lietuvių studentų korporacijos "Lituanian" Friburge, Šveicarijoje, minėjimą dr. Gabrys mum papasakojo epizodą iš 1918 metų lietuvių delegacijos lankymosi Vatikane. Tada, sakė, per lenkų prelatus buvo sunku prieiti ir paprašyti popiežių, kad visam katalikų pasaulyje vieną dieną skirtų rinkliavai nukentėjusiam Lietuvai. Buvo atsakyta, kad tokia diena esanti skirta Lenkijai, ir Lietuva gaus savo dalį per Krokuvą. Delegacijos narys kun. Olšauskas pavartojo drąsų argumentą: Lietuva ne Lenkija, ir lietuvių tauta jausi atstumta. Ji gali net nusigriežti nuo Romos. Ji gali sukomun-nistėti, ir mes kunigai nesilaimame atsakomybės, jei taip įvyks.

Taip Lietuvai buvo duota diena. Tą faktą patvirtino 1939 m. kun. A. Steponaitis, buvęs komiteto Lietuvai šelpi sekretorius. Jis pasakojė, kiek į Šveicariją ateidavo siuntinių iš viso pasaulio, net iš Kinijos. Tai buvo ne tik materialinė pagalba, bet tai prisidėjo ir prie Lietuvos vardo išgarsinimo.

Šią vasarą Marcelė Kurtinaitienė, nors būdama 80 metų amžiaus, aplankė Europą ir Lietuvą. Tik grįžusi iš Europos, besidžiaugdama savo laiminga kelione, Hartforde lankė savo pažįstamus ir dalinosi išpu-džiais.

Penktadienį, rugpjūčio 21 d. tuoj po pietų, parvažiavusi iš miesto Hillside linijos autobusu, išlipusi iš jo ties savo Wilson gatve, žengė nuo autobuso į kitą šoną link savo gatvės ir čia... jaunas vyras ją mirtinai sužeidė, ir ji tuoj mirė.

Pašarvota buvo Karlono-Molloy koplyčioje. Velionė čia ap-lankė daugybę žmonių, sunešė ir padėjo ant jos grabo ir šalia eibes vainikų ir gėlių puokščių. Sekmadienio vakarą į koplyčią buvo atvykęs lietuvių parapijos klebonas kun. Juozas Matutis ir iš Waterburio kun. Balčiūnas. Juodu su susirinkusiais sukalbėjo sopulingąją dalį ro-zančiaus.

Pirmadienio rytą 10 val. velionės kūnas buvo atlydėtas į Šv. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčią, ir čia klebonas kun. J. Matutis, asistuoja-

Pas pop. Paulių VI audienčioje inž. A. Rudis, muzikas V. Marijošius; kairėje matosi Alicija Rūgytė ir V. Lozoraitienė. Audienčia buvo liepos 7, pašventinus lietuvių koplyčią.

Gėlės iš Lietuvos

Iš anų iškilmų Romoje liko vienas ypatingai brangus prisiminimas. Mūsų ekskursijos vienas dalyvių pakeliui buvo atsiskyręs. Jis nuvyko į Lietuvą ir iš ten atvežė gėlių. Tos gėlės nuo lietuvių iš tėvynės buvo padėtos ant koplyčios altoriaus.

Kai kurios pastabos

Kreiptis į popiežių lietuviškai derėjo komiteto pirmininkui, iniciatoriui ir senjorui vyskupui V. Brizgiui. Popiežiaus itališką kreipimąsi į lietuvių tautą reikėjo išversti lietuviškai, ne angliškai.

Romos komitetas užmiršo mus — svečius. Niekas mūsų nepasitikio, nepavedžiojo po šventąjį miestą, nepaglobojo. Apsivylę kai kurie nepaliko nei numatytų aukų jiems.

Šv. Kazimiero kolegija turtin-ga, gerai verčiasi. Jai patartina kuo daugiau prisidėti prie lietuviškų reikalų dabar, nes pas-kui gali nutikti kaip su lietuviškomis kapinėmis Chicagoje. Gali paglemžti kiti.

Turime dar vieną lietuvišką šventovę. Ar ji bus tik pa-radui, ar ateis iš mūsų širdies kas pasimelsti?

Washingtono yra nemaža tautiečių, bet jie nesugeba su-sirinkti lietuvių koplyčion. Gal nėra kas jų suorganizuoją?

S.S.

HARTFORD, CONN.

Marcelę Kurtinaitienę užmušė automobilis

Šią vasarą Marcelė Kurtinaitienė, nors būdama 80 metų amžiaus, aplankė Europą ir Lietuvą. Tik grįžusi iš Europos, besidžiaugdama savo laiminga kelione, Hartforde lankė savo pažįstamus ir dalinosi išpu-džiais.

Penktadienį, rugpjūčio 21 d. tuoj po pietų, parvažiavusi iš miesto Hillside linijos autobusu, išlipusi iš jo ties savo Wilson gatve, žengė nuo autobuso į kitą šoną link savo gatvės ir čia... jaunas vyras ją mirtinai sužeidė, ir ji tuoj mirė.

Pašarvota buvo Karlono-Molloy koplyčioje. Velionė čia ap-lankė daugybę žmonių, sunešė ir padėjo ant jos grabo ir šalia eibes vainikų ir gėlių puokščių. Sekmadienio vakarą į koplyčią buvo atvykęs lietuvių parapijos klebonas kun. Juozas Matutis ir iš Waterburio kun. Balčiūnas. Juodu su susirinkusiais sukalbėjo sopulingąją dalį ro-zančiaus.

Pirmadienio rytą 10 val. velionės kūnas buvo atlydėtas į Šv. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčią, ir čia klebonas kun. J. Matutis, asistuoja-

mas dar dviejų kunigų, at-lai-kė gedulingas mišias ir kitas pamaldas.

Į kapus palydėjo klebonas kun. J. Matutis ir kun. Balčiūnas. Palaidota Šv. Benedikto kapinėse Bloomfilde, Conn.

A. a. Marcelė Kurtinaitienė paliko marčią Agnes, tris vaikaičius ir du provaikaičius. Jos sinus yra žuvęs prieš daug metų (užsimušė pasiūžoms atsi-mušus į medį, kai savo vaikus buvo išvežęs pasiūžinėti), tai marčiai teko ne tik užauginti, bet ir aprūpinti bei išmokyti savo vaikus.

Velionė M. Kurtinaitienė pri-klausė daugeliui organizacijų: Gyvojo Rožančiaus, Maldos A-paštalavimo, Moterų Sodalici-jai, Amerikos Legijono Ladies Auxiliary Sabonio Postui, L. A. P. Klubui, Lietuvių Moterų s-gai ir kitoms organizacijoms. Visose buvo veikli narė.

Domėjosi viskuo, net ir lietuvių bei anglų kalbomis. Stai prieš keletą mėnesių per šiu eilučių autorių iš "Draugo" persi-sųsindino Lietuvių-Anglų ir Ang-lų-Lietuvių kalbų žodynus.

Išėkis ramybėje, miela lie-tuve; tesuteikia Viešpats tavo sielai amžinąją šviesą.

Jonas Bernotas

MIRĖ INŽ. JUOZAS TIŠKUS

Baigęs savo viešnagę pas draugus Hartforde, Conn., ir su žmona taksi važiuodamas į autobusų stotį, inž. Juozas Tiškus staiga pasijuto blogai. Pasiekus autobuso stotį, jau jis buvo nebegyvas. Policijos pa-stangos ligonį atgaivinti deguo-niu nuėjo niekais. Kitą dieną jis buvo pervežtas į Waterbu-ry, Conn. Ten jis nuolat gyve-no pas Danutę Venclauskaitę Wolcott priemiestyje.

Po gedulingų mišių lietuvių parapijos bažnyčioje palaidotas liepos 20 Waterburio lietuvių kapinėse. Laidotuvėse dalyva-vo nemažas būrelis draugų ir giminių. Iš New Yorko buvo nuvykęs dr. L. Plechavičius, dr. Legeckienė, inž. J. Zabielskis, o Conn. Lietuvių Bendruomenę atstovavo dr. Petras Vilei-sis.

Inž. J. Tiškus buvo gimęs 1888 m. gruodžio 16 Kaune. Jis buvo kilęs iš senos žemaičių bajorų giminės. Iš pat ma-žens pasižymėjo nepaprastais gabumais. Baigė gimnaziją auk-so medaliu ir gavo stipendiją studijuoti Petrapilio Technolo-gijos Institute, kurį sėkmingai baigė. Buvo paskirtas Baltijos laivų statybos inžinieriumi Ta-line.

Pirmam karui pasibaigus, in-žin. Tiškus grįžo į Kauną, kur

jo nepaprasti organizaciniai ga-bumai tuoj buvo įvertinti. Jis buvo vienas iš pagrindinių Lie-tuvos pramonės kūrėjų. Beveik nebuvo nė vienos pramonės ar įmonės, kur jis nebuvo kvie-čiamas kaip projektuotojas, in-žinierius ar konsultantas. Bū-damas Kauno apskrities inži-nieriumi, buvo sumanęs parda-vinėti lietuvišką apdirbtą medį Anglijai. Už gautus pinigus no-rėjo statyti mūrinės mokyklas. Deja, dėl politinių komplikaci-jų šis planas nepavyko.

Jis buvo didis lietuvis patrio-tas, visuomet remdavo lietuviš-kas organizacijas. Buvo pamal-das katalikas. Kai gyveno New Yorke, kiekvieną sekmadienį su žmona Klaudija eidavo į Manhattano lietuvių bažnyčią.

Atvykęs į Ameriką, jis apie 15 metų dirbo Allen Crane Co. Brooklyne. Ir čia pasižymėjo dideliu technišku sumanumu. Jam dažnai buvo duodami pa-ty's komplikuočiausi ir sudėtin-giausi darbai ir skaičiavimai.

New Yorko Universiteto vals-tybinė komisija patikrino jo diplomą ir trumpai paklausinė-jo apie jo atliktus darbus, apie jo mokslinį pasiruošimą. Komi-sija jį atleido nuo valstybinių egzaminų ir tuoj išdavė inži-nieriaus diplomą su teise pro-jektuoti ir verstis inžinieriaus praktika. Šiaip tie egzaminai ir formalumai net ir Amerikoje baigusiems užima nuo 2 iki 4 metų laiko.

Gyvenime velionis buvo ne-paprastai idomus žmogus, pil-nas lietuviško sąmojaus, moky-to idomiai pasakoti visokius is-torinius įvykius bei atsitiki-mus iš senosios Lietuvos gyve-nimo. Jis buvo ir geras tapy-tojas. Baigęs inžinierių Petra-pilijje, jis dar sugebėjo baigti ir Stieglitzo meno akademiją.

Lietuvoje yra likę jo gimi-nės Petrulevičiai.

J. Z.

Okup. Lietuvoje visą vasarą vieši Danijos dailininkas komu-nistas H. Bidstrup. Anksčiau Vilniuje jau buvo surengta šio karikatūristo paroda. Dabar vėl būsimi jo paroda Vilniu-je. (Elta)

Jonas Čeičys, technikos mokslų daktaras mirė okup. Lietuvoje liepos 24. Jis buvo gimęs 1901 Rokiškio apskr., 1924 baigęs Žemės ūkio aka-demiją Dotnuvoje, nuo 1939 buvęs Vytauto D. Universiteto Kaune technikos fakulteto ad-junktu. Buvo pasižymėjęs melioratorius, sovietų okupacijo-je ilgus metus buvo Žemės ūkio akademijos docentu, pasta-ruoju gi metu dirbo Hidrotech-nikos ir melioracijos mokslinio tyrimo institute. (Elta)

IŠ VISUR

— **Lietuviškos radijo trans-liacijos** Sibiro lietuviams per Manilos "Veritas" siųstuvą lie-pos mėn. vyko sėkmingai ir jos tęsiamos. Programas ruošia Ro-mas Kezys, New Yorke, Juo-zas Stempužis, Clevelande, ir Petras Viščinis, B rocktone, Mass. Programom vykdyti ypa-tingai reikalingos lėšos. Jas pra-šoma siųsti adresu: Tautos Fon-das, 64 14 56th Rd., Maspeth, N. Y. 11378. (E)

— **Kun. V. Šarkos**, Hamburgo lietuvių klebono ir dekanų, 25 kunigystės sukačiai atžymėti jau dabar sudarytas komitetas, kuriam vadovauja Lietuvių B-menės Hamburge pirmininkas Jonas Valaitis (21 Hamburg 90, Luehmannstrasse 10 e, West Germany). Komitetas kviečia prisidėti visus, kurie yra kun. Šarką pažinę, būdami Vokieti-joje. Sukakties minėjimas bus kitais metais liepos 25 Ham-burge.

— **Pr. Čepėno** sureduotas veikalas "Lietuvos universite-tas" jau renkamas M. Morkū-no spaustuvių. Knyga aptaria universitetą įvairiais atžvilgiais. Turės virš 600 psl. Numatyta išleisti prieš Naujus metus.

— **A. Kairio** 3 veiksmų pa-saka "Du broliukai" spausdina-sa M. Morkūno spaustuvių.

— **A. Vadopalo** knyga "Lie-tuviški antropologiniai tipai" a-tiduota spaudai.

— **Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinė Sąjun-ga (LKMOPS)** paskutiniiais mėnesiais tarptautinėje plėtmėje buvo atstovaujama: Vokietijos katalikų moterų kongrese Friburge ir Europos pasaulie-čių apaštalavimo suvažiavime — forume Innsbrucke (Austri-joje). Abiejuose šiuose suvažiavimuose LKMOPS atstovavo B. Slepetytė-Venskuvienė (iš Pary-žiaus) — Sąjungos atstovė tarp-tautiniams ryšiams.

Tautos Fondas praneša apie naujus Lietuvos laisvinimo rė-mėjus: Pr. Kupinskas, Eliza-beth, N. J., dr. B. Matulionis, Wallum Lake, R. I., prel. V. Balčiūnas, Thompson, Conn., dr. J. B. Kazickas, New Rochel-le, N. Y., dr. J. Gedaugas, East Moline, Ill., — visi jie Lie-tuvos laisvinimo reikalams pa-aukojo po 25 dol. Kun. Jonas Zvirblis, Grand Rapids, Mich., paaukojo 80 dol.

Kiti ypat. rėmėjai, atnaujinę savo aukas, yra: kun. S. Mor-kūnas, Sioux City, Iowa, prisuntęs Tautos Fondui 50 dol. auką, dr. J. Bakšys Chicagoje ir J. Stašaitis, abu paaukoję po 25 dol. Pažymėtina, kad J. Stašaitis, Dorchester, Mass., šiais metais 25 dol. au-ką prisuntė jau antrą kartą. Tautos Fondas visiems aukoto-jams nuoširdžiai dėkoja. (Elta)

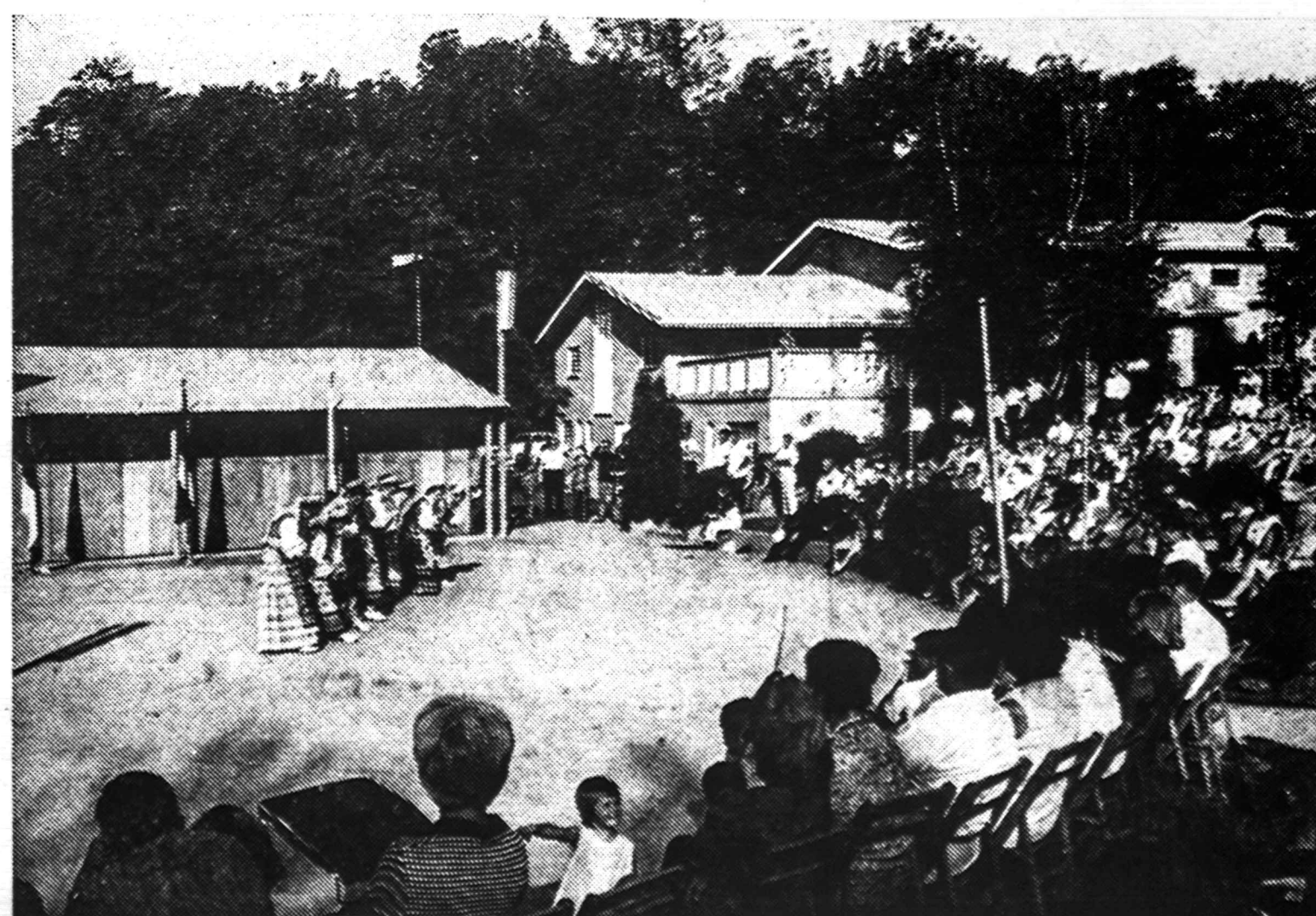
— **Elementorius**, Svetimo tarybos rūpesčiu E. Ruzgienės parengtas ir Z. Sodeikienės i-liustruotas, saleziečių spaus-tuvėje Romoje jau atspausdintas ir liepos gale išsiųstas į Chica-gą. Gaunamas pas LB reikalų vedėją K. Barzdaką, 6959 So. Talman Ave., Chicago, Illinois 60629, telef. (312) 778-1368.

— **Pasaulio Lietuvių Archy-vui** labai reikalinga knyga "Lietuvos nepriklausomybės kryžiaus kelias". Jos autorius kun. dr. V. Bartuška. Spaus-dinta Klaipėdoje 1937. Kas ją turėtų ir norėtų minėti įstai-gai padovanoti ar paskolinti, prašomas atsiliiepti adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 5620 So. Claremont Ave., Chi-cago, Ill. 60636.

— **Neringos stovyklavietės** adresas: R. F. D. 4, Box 134 C, W. Brattleboro, Vt. 05301. Stovyklavietės naujas telefonas: (802) 254-9819.

New Yorko lietuvių tautinių šokių grupės šokėjos Pabaltijo tautų festiva-lyje rugpjūčio 22 Freehold, N.J.

Latvių "Priedainės" bendras vaizdas. Čia rugpjūčio 22 vyko pabaltiečių festivalis, Nuotraukoje N.Y. lietuvių tautinių šokių grupė šoka linelius.

Nuotr. V. Binkins

HAPPY LABOR DAY!

**ATOMIC
CESSPOOL
CO.**

Cesspools Cleaned Chemically
For Fast and Reasonable
Service
Call
516-643-9841
or
516-CH 9-1647
Gleam St. West Babylon, L.I.

**R & F
PAVING CORP.**

Residential — Commercial
Driveways, Belgian Block
Asphalt curbing, Sealer application,
Gas Stations, Road work,
Parking Areas.
All types of concrete work.
2 CIRCLE DRIVE
Bellmore, Long Island, N.Y.
516-826-4635 • 516-826-3835

**BORRELLIS
Italian Restaurant**

For the Finest of Italian Cuisine
Orders to Take Out
Free Parking
Air Conditioned
Pizza Our Specialty
1580 Hempstead Tpke.
East Meadow
(off Meadowbrook Pkwy.)
Call 516 IV 3-0190

**BIG TOP
LANDSCAPE
CONTRACTORS
Inc.**

Industrial — Residential
Sodding, Bulldozer Service
1040 Route #1
AVENEL, N. J.
Dial (201) 634-7606

Drive Safely Labor Day
and every day!

TIPPY'S AUTO

Customizing — Restyling
Soup Jobs
197 PESHINE AVE.
Newark, New Jersey
Call
(201) 242-6677

A Happy and Safe Labor Day
To All Our Customers
and Friends

Bank of Hope

HOPE,
New Jersey
201-459-4121

CHARLIE'S

AUTO REPAIRS
Open 6 Days a Week
252 Monroe Street
PASSAIC,
New Jersey
Call: 201-773-9754

**Park Ridge
Rest Home**

A Home Away from Home
Good food rec room and TV
Catholic Church in the Area
13 Broadway
Park Ridge, N.J.
Call 201-391-7040

**RYCO
Textiles,**

Inc.

49 State Street
PATERSON,
New Jersey
Call —
201-742-5919 or 201-525-1261

**Joseph
Ricciardi**

PAINT STORE
— A Family Store —
Everything for the Home
89 Washington Avenue
NUTLEY, N. J.
Call: 201-243-6167

**Martini
Diner**

Open 7 days a week
Good Food
We serve the best coffee in town.
Highway #36
MIDDLETOWN,
New Jersey
Call: 201-787-9127

**Absolute
Fire
Protection
Co.**

2800 Hamilton Blvd.
South Plainfield, N.J.
Call —
201-757-3600

**Hamilton
Bakery,
Inc.**

For The Finest of
Bakery Products
7207 18th Avenue
Brooklyn, New York
Call: BE 2-8044

**Mario
De Milans**

BEAUTY SALON
Finest in Creative Hair Styling
We have Wigs and
Wiglets
116-61 Queens Blvd.
Forest Hills, Queens
Call BO 1-6363

**Village
Nursing
Home**

607 HUDSON STREET
New York City
Call: AL 5-3003

**Cambridge
Inn**

Live Entertainment
on Weekends
A Family Place
Good Food
Fresh Pizza Pies
Union Avenue — Union Beach
Restaurant - Cocktail Lounge
Call: 201 —
264-2189 - 264-9857

ROGERS

**CLOTHES
OF**

NEW JERSEY
— A Family Place —
Stores all over New Jersey
113 Broad Street
ELIZABETH, N. J.
201-354-5906

**WHITE TIRE AND
SUPPLY CO.**
WHOLESALE ONLY
111 Ethel Avenue
Hawthorne, New Jersey
Call: 201-427-2556

**PHILLIPS
FUNERAL
HOME**

For Integrity, Dependability
and Ethics
79-22 Metropolitan Avenue
MIDDLE VILLAGE,
Long Island
Call: TW 4-8329

**ENTENMANS
BAKERY**

For the Finest of
Bakery Products
We specialize in Birthday
and Wedding Cakes

1724 Fifth Avenue
BAYSHORE, L.I.
Call: 516-273-6000

**5
BROTHERS
CARTING
COMPANY**

84 William Street
New York City
943-3811

**SPRING LAKE
ESSO
Service Station**

Open 7 days a week
7 AM to 10 PM.
General Auto Repairs
and Towing Service
2505 Plainfield Avenue
SOUTH PLAINFIELD,
New Jersey
Call 201-756-7466
Drive safely over the Holiday!

**SHIRLEY
DRUGS**

Montauk Highway
SHIRLEY, L.I. N.Y.
Call:
516-281-7622

**JACK'S AMOCO
SERVICE STATION**
Open 7 days a week. We do general
auto repair and towing service —
Park Ave. and Bergen Blvd. Fair-
view, N.J. Call 201-943-5899

Estelle's

**AUTO BODY AND
FENDER SHOP**
Painting and Simonizing
4th Street and Railroad Avenue
LAKEWOOD, N. J.
201-363-2554

**HARBORSIDE
TERMINAL
INC.**

34 Exchange Place
JERSEY CITY,
New Jersey
Call:
201-434-6000

AL'S EASTERN FLEET GARAGE

24 HOUR SERVICE
Fleet Rates - Heavy Duty Towing
Gas and Diesel Engines Repaired
77 Bay Avenue, Highlands, New Jersey
Day: 201-291-3124 Nite: 201-787-8474

HAZLET PLAZA GULF

Open 6 Days a Week
TIRES — BATTERIES — ACCESSORIES
Mechanic on Duty — Road Service — General Auto Repairs
Route 35 and Poole Avenue Hazlet
Call: 201-264-9607

**PETER P. BRENNAN
Mason Contractor and Builder**

CUSTOM BRICKWORK
— Call 201-255-3012 —
144 Beachtree Drive Silverton, Toms River, New Jersey

CHUCKS**Bayshore Amoco Service**

Automatic Transmission Specialist
and General Auto Repairs
Route 37 East & George Road — Toms River, N.J.
Call: 201-341-1900

Labor Day Greetings to all our Friends and Customers

**A. A. A.
TRUCKING CORP.**

3630 Quaker Bridge Road — Trenton, N. J.
— 609-586-0700 —

R & E DECORATORS

SLIP COVERS
Draperies and Bed Spreads and Upholstering
We Take Pride in our Work
454 William Street — East Orange, N.J.
Dial 201-676-8777

**EL CARMELO
LIQUOR STORE**
4600 Park Avenue
Wee Hawken, New Jersey
Call 201 UN 3-1842

WEAVERS
8 CHURCH STREET
FREEPORT, L. I.
Call —
(516) FR 8-8322

Happy and Joyous Labor Day Greetings
To all our Friends and Depositors

**NATIONAL BANK
OF NORTH AMERICA**

60 Hempstead Ave. — West Hempstead, L. I.
Call 516-481-9000

**HAIR HUNTERS
BEAUTY SALON**

Latest in Creative Hair Styling. We have Wigs & Wiglets
Late Nite Thursday and Friday
State Highway 37 West — Toms River
Shopping Center, Toms River, New Jersey

THE CUSS FROM HOE

Formerly BARCELLONA'S OLD MILL
Paramus' Newest Eating and Meeting Place
"Every Cuss Welcome"
Try our Kitchen Specialties
Kitchen open 11 AM to 2 AM; Sundays 12 Noon to 2 AM
205 Paramus Rd., Paramus, N.J. — 201-845-4721
Mr. Si Anthony

Greetings to all our Friends and Customers

**COASTLINE EQUIPMENT,
Inc.**

Construction — Industrial Municipal Equipment & Supplies.
Route #9 and North Maple Avenue, Toms River, N.J.
Dial 201-244-3502

Labor Day Greetings to all our Customers
and Friends

**INTERBORO SURFACE
INC.**

99 Paidge Avenue
Call EV 3-4100

Happy and Joyous Greetings
To all our Friends

CEDAR RIDGE CORPORATION

142 Pheasant Drive Bayville, New Jersey
BERKELEY PINES
Call 201-269-1057
Mr. Robert Kamien

To All Our Friends
and Depositors

**FIRST NATIONAL
BANK OF HOPE**

Member of F.D.I.C.

SPORTAS

FUTBOLAS CHICAGOJE

Šį sekmadienį Chicago Marquette Parke vietos LFK Lituanica ir New Yorko Lietuvių Atletų Klubų susitikimas išspręs šių metų S. Amerikos lietuvių futbolo meistrį. Dabartinis meistris Chicago Lituanica, pirmą kartą meistro titulą laimėjo 1958 metais New Yorke, perėmęs iki tol Toronto Vyties karaliavimą. Lituanica meistro sostą atidavė tik 1964 metais New Yorko LAK. Šiaip jau meistro vardas tekėdavo jiems.

Ir šį kartą jie favoritai. Technika ir patirtimas jų pusėje. Priešpastatyta newyorkiečių jaunatvė ir energija, štai jau pereitais metais vos nepateikė staigmenos. Rungtynėms pasibaigus lygiomis, reikėjo pratęsimu. Beje, newyorkiečius vis seka įsisenėjęs nepatogumas. Čia dabar futbolo pertrauka, kuomet Chicagoje pats sezono vidurys.

Chicago Lituanica, minėdama savo gyvenimo dvidešimtmetį, ateitin žvelgia pagrįstai su pasitikėjimu. Jaunių, mažųjų komandos, užtenkamas vadovų, darbuotojų, rėmėjų skaičius. Dvidešimt metų lietuviškam futbolui po karo ir New Yorko. Deja, mūsų padėtis kur kas liūdnė. Šią savaitę tenka apiešiti savo pastogę — taurės — trofejos gaus ieškoti prieglaudoms privačiuose namuose. Baiminamasi ir komandos, turinčios stoti į naujų pirmenybių sezoną rugsėjo mėnesį, ateitimi.

Vargai iržiausmai bus pamiršti sekmadienį Marquette Parke. Vieną kartą metuose čia susitinka dvi vienintelės lietuviškos futbolo komandos svarbiu sprendimui.

Atletas

Prenumeratoriai, pakeisdami savo adresą, prašomi administracijai pranešti ne tik naują, bet ir seną adresą. Taip pat neužmirškite pridėti pašto zip code numerio.

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY

COMPANY
Aluminum Combination
Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N.Y. 11208
Allen R. Shipley

Vasaros atostogos prie Atlanto

KENNEBUNKPORT, MAINE, garsiajame atostogų krašte, kviečia vėl visus poilsiu siveikame, atgaivinančiame ore. Priimame pavienius asmenis ir šeimas labai palankiomis kainomis. Siemeturisime ir moderniai įrengtų kambarių, su privačiomis voniomis, dušais ir tt. Sezonas: birželio 26 — rugsėjo 7 d. Dėl rezervacijų bei informacijų kreiptis: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046 (Tel. 207-967-2011).

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vile Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsui ir žaidimams.
- Erdvis kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 minutės pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą: nuo birželio 20 iki rugsėjo mėn. 7 d. ir jau dabar priimami užsakymai.

Kreiptis: DR. ED. JANSONAS — 15 ROSEDALE ST., BOSTON, MASS. 02124 (tel. 288-5999), o po birželio 22 d. tiesiai į vilą AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalmynuos paskendusių lietuvišką pajūrio vilą.

SPARNUOTI LIETUVIAI
DARIUS IR GIRĖNAS
Darius Girėnas parašyta knyga. Plačiai vaizduoja pasirengimą žygiui, skridimą ir jų tragišką žuvimą Vokietijoje. Surinkta platūs spaudos atsiliepimai. Knyga turi 384 psl., 81 nuotrauką ir 5 brėžinius. Įrašta į kietus viršelius.

Knygos yra vos keliolika egzempliorių. Kaina 7 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa prašo padėti lietuviams, atsidūrusiems Lenkijoje. Vienas iš daugelio laiškų: "Kad nereikėtų ilgai spėlioti, kas rašo ir ko prašo, tuojau parašysiu, kad jau keletas šeimų gavo iš Jūsų maldaknygę "D. Ramiybės Šaltinis". Kadangi pas mus tokių nėra, tai su prašymu kreipiuosi — prisiųskite man ir kitam mano draugui minėtą maldaknygę. Už tai būsiu labai dėkingas". Maldaknygių Darbininko administracijoje yra daug ir todėl labai papigintai galima pasiųsti į Lenkiją. Siųskite auką: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

— Jono Žmuidzino novelių knyga "Runcė ir Dandierinas" jau išleista "Nidos" leidyklos Londone, Anglijoje. Knygoje yra šie kūrinių: "Atėinanti", "Rausvė", "Runcė ir Dandierinas". Knyga turi 110 psl. Viršelis dail. H. Žmuidzinių. Kaina 2.50 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

Leonardo Andriekaus eilėraščių rinkinys — Po Dievo antspaudais — Vytauto Didžiojo gados — jau atspausdintas pranciškonų spaustuviųje Brooklynne. Iliustruota dail. T. Valius. Knyga turi 106 puslapius. Didelio formato. Kaina 3 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

KNYGOS VAIKAM

Diena prie ežero, A. Barono vaikuiam eilėmis parašyta, spalvotais piešiniais iliustruota N. Vedegetės-Palubinskienės. Didelio formato, kietais viršeliais. 3.50 dol.

Saunus penketukas, J. Svaistio. Penki milžinai ir jų nuotykių. Kietais viršeliais, gražiai iliustruota, didelio formato. 3 dol.

Kaip Algiukas Vėjo Ieškojo, N. Jankutė. — 2.50 dol.

Labas Rytas, Voverė, J. Minelga. — 2.50 dol.

Bitės, L. Germanienė. — 3.50 dol.

Lietuvos Laukai, S. Jonynienė. — 3 dol.

Tėviškės Sodyba, J. Plačas. — 3 dol.

Meškiukas Rudnosiuks, V. Nemunėlis, 3 dol.

Algis ir Alytė, spalvinimo knygtė, 75 c.

Pupūčio Skėtis, spalvinimo knygtė, — 1 dol.

Ukė-Wagū, A. Golbacchini. — 2.25 dol.

Pelytė Geležytė, S. Tomarienė. — 1.25 dol.

Tinginė ir Darbštutė, S. Tomarienė. — 1.25 dol.

Paskendusi Pilis, S. Tomarienė. — 1.25 dol.

Laumė Daumė, S. Petersonienė. 5 dol.

Lapė Snapė, S. Tomarienė. — 1.25 dol.

Keturi Valdovai, S. Dziugas, 2.25 dol.

Neklauzados, S. Dziugas. — 2.25 dol.

Kregždutė, II dalis, A. Rinkūnas, 3.50 dol.

Kregždutė, III dalis, A. Rinkūnas, 4 dol.

Jaunojo Galiūno Keliu, Kun. P. Gavenas, 2 dol.

Visos knygelės gražiai spalvotai iliustruotos ir gaunamos "Darbininko" administracijoje.

Dainuojam su Lione, įdainuota Juodytės solo ir duetai: Kur bakūžė samanota, Supinsiu dainužė, Dukružėlė, Gegutė raibonė, Mamytė, Spragilų daina, Aš bijau pasakyt, Šventė, Agonelė, Oi greičiau greičiau, Gyvenki, juokis ir mylėk, Vai pūtė, pūtė, Apynėlis, Pradagiuose, Pamyliėjau vakar, Plaukia sau laivelis. Mono, galima groti ir stereo, kaina 5 dol. Daugiau užsisakant, duodama nuolaida. Gaunama Darbininko administracijoje.

— Ieškomi: Pranas Urbietis, gyvenęs ar gyvenęs 1316 James St., Baltimore, Md., 21223; J. Skavičius, 4958 Whitaker Ave., Philadelphia, Pa. 19124. Jie patys arba žinantieji, prašomi rašyti: Mrs. Marija Petrauskas, 91 Lafayette St., Hartford, Conn., 06106.

Kultūros židinio — Jaunimo centro statybos fondo popietės vyksta kiekvieną penktadienį 12:30 val. popiet Richmond Hill salėje, 117-07 Hillside Ave., (Myrtle ir Jamaica Ave. kampas). Informacijai skambinti 668-1774.

LB Woodhaveno apylinkė pagamino ženklių klijoti ant automobilio lango (de-cal):

auksos spalvos rėmuose, baltas vytis raudoname fone. Dydis: 2 1/2 x 2 inč. Galima užsisakyti paštu prisiunčiant \$1.00 už ženklią — DARBININKO administracija, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y. 11221.

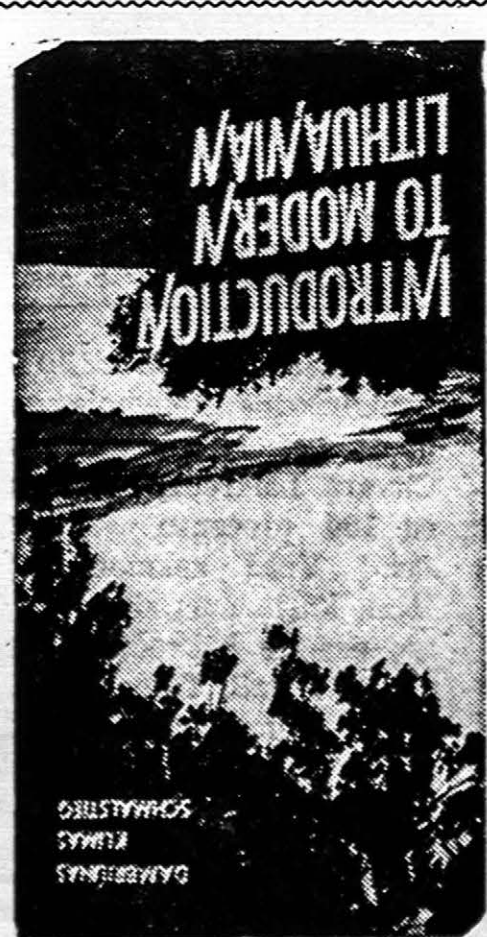
Pasaulio Liet. Gydytojų Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklielis Lietuvos okupacijai priminti. Ženklielis lipinami ant laišku. 100 ženklielių už 1 dol. Platintojams nuolaida. Kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

NAUJOS PLOKSTELĖS

Tra-Lia-Lia, Lituanicos Tunt skautų įdainuota 18 lietuviškų skautiškų dainų: O Tėvyne gintarine, Kregždutė, Strazdelis, Nusileido sauluzėlė, Sieneis rali, Pakelsim vėliavas, Pasėjau linelius ant pylimo, Ramovėnų maršas, Smarkiausi iš visų, Smailužis, Vėjas, Sutrenks propeleriai, Gėsta laužai, Šeriau šeriau, Vėjavaišis. Paruošė F. Štrolla. Stereo su persiuntimu 5 dol.

Gimtinės dangus. Lietuvių kompozitorių lengvos muzikos įrašyta 12 dainų: Gimtinės dangus, Jūra gimtoji, Prie lauko, Linksmasis medžiotojas, Kelionės daina, Žalasis potvynis, Grįžtant į uostą, Čipolinas, Vėjas pusto kopų smiltis, Prie apieisto namo, Šiaurės atradimas, Skausmas. Dainuoja solistai. Išleido Lietuvių Radijo Montrealyje. Kaina 5 dol.

Kas norėtų skelbti Darbininke prašomas skambinti: GL 2-2923

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuvių pranciškonai Brooklynne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: Lithuanian Reader for Self-Instruction. Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS
910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N.Y. 11221

H. W. MALE

Exp diemaker, die repairmen, die casters and inspectors day & night shift. Sterling Die Casting Co., 743 39th St. Brooklyn, N.Y. — 435-1420

Automotive Mechanics Ford experience only tired of commuting? work in one of Suffolk's largest service departments Smithtown Ford 10 W. Main St. Smithtown, L.I. 516 AN 5-2340 ask for Mr. Charles Detelich

Exp Front End Man good salary & benefits steady. Must be first class auto mechanic, location New Hyde Park area — Zac's Service Center 68-31 Elliot Avenue Middle Village, New York Call: 899-9883

Experienced Pressman Rotary Offset salary open—day shift, all benefits, permanent position. Rene Decker Company 48 Cherry Lane, Floral Park, Long Island, 212-347-8052

FRAMER-PICTURE Cut-Join and Fit. Must be experienced — Judin Chopper — steady, nice working conditions small shop — top pay — E. 88th Street. Call: SA 2-4984

SCHOOL BUS DRIVERS morning or afternoon shift. Training program start at \$3 per hour minimum of 2 hours ROY K. DAVIS, INC. 269 New York Avenue Huntington, L.I. Call: 516 HA 7-0011 Huntington & Green Lawn area.

EXPERIENCED AUTO GLASS INSTALLER Steady work, Union Shop, good salary and fringe benefits — MOTORWAYS INC. Call 564-5550 ask for Mr. John Bergmaschi

EXPERIENCED MECHANIC Must have own tools, truck experience on gas and some diesel, good salary steady work and fringe benefits CAPASSO 80 Contant Avenue Lodi, New Jersey. Call Mr. Wimbush 201-772-9102

COOK experienced for small country Inn near Bucks County 5 day week Wednesday thru Sunday lunch and dinner good salary steady year round job. Call: 609-397-3286 Mr. Pittore — Sergeantsville Inn, Sergeantsville, New Jersey

Sheet Metal Men bench assemblers. Instrument repair men and gauge men—on recorders, dials and gauges. Good salary and fringe benefits. WECHSLER INSTRUMENT CORP. 80 Mill Road Freeport, L.I. 516-623-0100

Experienced VOLKSVAGEN MECHANIC top pay small clean and modern shop 40 hour work week fringe benefits and paid vacation J & S FOREIGN CAR SERVICE, 511 Plain Street Rockland, Mass. 617-878-2889

Factory Help

ASSEMBLERS MATERIAL OPERATORS MILL OPERATORS Starting wages \$2.45 to \$3.50 hr. Leading supplier modular classrooms. Steady work. Overtime. Apply in person **EDUCATIONAL INDUSTRIAL FACILITIES, Inc.**

Marlboro Industrial Pk. Vandenberg Rd. off Rt. 79 Marlboro, N.J.

COMING SOON

Big New Grants in West Caldwell

There are positions now open for **STOCKMEN SECURITY MEN** Top salary Many Company Benefits Apply in person at either:

W.T. GRANT CO.

992 Route 46 Clifton, N.J. or 790 Bloomfield Avenue West Caldwell, N.J.

MALE - FEMALE

EXPERIENCED PRODUCTION WORKERS — Day Shift Good pay and many fringe benefits CLEVEPAK CORP Applegarth Rd. Cranbury, New Jersey. For personal interview call: 609-655-2800

General Kitchen Help — split shift. live in or out, starting Sept. 14. Call 9am-4pm Hackley School, 293 Benedict Ave, Tarrytown, 914-831-0128

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE

MARIO'S AUTO INSPECTION REPAIR STATION Headlights adjustment wheel alignment motor tune up and brake service Shell Bay Mayville, N. J. Cape May Court House opposite State Inspection Department Station 8 AM 5 PM Closed Sunday-Monday Owned and operated by Mario De Santis If you want to go Call 609 465-5607.

CREATIVE

One of the Lowest Cost Furniture Refinishing Company in Brooklyn. We pick up and deliver. We take pride in our work. 1873 Eastern Parkway Call: 185-2824, Mr. James Lampkin

STEAM BATHS — MASSAGES Finnish Steam Baths & Massages for Ladies: Thursdays For Men: Daily and Sunday Open 24 hrs on weekends Finnish Steam Baths, Leonard Beckford — 1939 Madison Ave. NYC bet. 124 & 125 Streets. Tel. EN 9-7633

SIESTA MOTEL A FAMILY PLACE Rooms, Efficiencies, Sun Dek Pool, T.V., Air Conditioning — Morning Glory Road Wildwood Crest — Dial 609-522-2527

BARNES AND BARNES Moving & Delivery Service Basements and cellars cleared. No job too large or small. We do any kind of hauling. Licensed and bonded — 708 Ralph Avenue Brooklyn Call 467-6455

POOL TABLES SALE SUMMER SAVINGS 4'x9' Pool Table \$750.00 Bumper Pool Tables \$105.00 All Tables Reduced **G. CORREALE & SONS, INC.** 351 West Side Avenue Jersey City, N.J. 201-433-1508

H. W. FEMALE

Exp Waitresses days 11 AM 7 PM, nights 6 PM 2 AM Good pay & tips. Apply in person Bridgewater Diner Rt. 202 & 206 Summerville, N.J. 201-722-9800

EARN \$100 A WEEK Midtown Real Estate Firm seeks person with excellent typing skills. **PURCHASING DEPARTMENT** Pleasant surroundings Convenient Location. Call: Mr. F. WALLACE CROSS AND BROWN 522 Fifth Avenue New York, N.Y. Call: 687-9200

DISPLAY

CLAUDIO'S RESTAURANT and MARINA Our 100th Year! Ft. of Main St., Greenport, N. Y. Restaurant 516 477-9800, Dock 516 477-0715 Estab. 100 yrs. 1870! Four generations of family ownership. Seafood Steaks: Continental and American cuisine. Live lobster tank. Suburb harbor view from glass-enclosed dining rooms. Upper deck Marine Dining Room. Deep water pier. Golf products. Water, elec. showers. centrally located 1 block from business district.

LIKE LUSCIOUS LEATHER! We're experts in Reupholstering your non-leather sofa or chair. Lowest cost in N. Y. International Leathersmiths, 156 Fifth Avenue (20th St.) Room 622, NYC. 675-3634

OUTSTANDING BUY JUDIES RESTAURANT Established over 35 years. Only A. A. in Kingston Fully equipped and air conditioned Spacious living quarters above Rest. Asking price 77,000 Cash required \$35,000 Mortgage of 42,000 to be paid out. 395 Albany Ave. Kingston, N. Y. Call 914 331-0455

DEXTER PARK PHARMACY Wm. Anastasi, B.S. 77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street) Woodhaven, N.Y. 11421 WE DELIVER Michigan 2-4130

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Inž. Bronius Nainys, JAV LB Centro Valdybos pirmininkas, lankėsi New York'e ir rugpjūčio 18 tarėsi su New Yorko LB apygarda dėl neįvykdytų New Yorko apygardos rinkimų. Sutarta, kad New Yorko apygarda rinkimus į JAV Tarybą praves iki š. m. spalio 18.

Antanas Reventas, JAV LB centro valdybos kviečiamas, sutiko sudaryti New Yorko LB apygardos rinkimų komisiją ir jai pirmininkauti.

Liet. Kat. Moterų Kultūr Draugija rugpjūčio 25 turėj savo susirinkimą dr. B. Radziūnų namuose. Ta proga buvo pasikvietusi viešnia iš Paryžiaus atvykusią Birutę Venckuvienę, kuri plačiai dalyvauja katalikių moterų veikloje Europoje, atstovaudama lietuvių. Viešnia padarė pranešimą apie tarptautinę katalikių moterų veiklą. Susirinkime taip pat dalyvavo ir dvasios vadas prel. J. Balkūnas ir garbės narė M. Galdikienė. Po susirinkimo tuojau pat posėdžiavo Liet. Kat. Moterų Organizacijų pasaulinės Sąjungos valdyba. Posėdyje dalyvavo ir viešnia B. Venckuvienė.

Birutė ir Alfonsas Venckai iš Paryžiaus buvo atvykę į J.V. Čia dalyvavo Liet. Krikščionių Demok. Partijos suvažiavime Clevelande. Ilgėliau buvo sustoję New York'e pas B. Venckuvienės tėvus — J. ir E. Slepčius. Svečiai New York'e paminėjo savo vedybinio gyvenimo 20 metų sukaktį. Ta proga rugpjūčio 23 sesuo dr. Aldona Slepetytė-Janačienė surengė gražias vaišes Yonkers, N. Y. Į Paryžių Venckai išvyko rugpjūčio 29.

Algis Butkus iš New Yorko, inž. Juozo Butkaus sūnus, kuris šiuo metu atlieka karinę tarnybą, išvyksta metams į Vietnamą.

Elena Vaitiekūnienė, ilgameitė Brooklyno gyventojė, Darbininko skaitytoja ir rėmėja, išsikėlė gyventi į kitą vietą. Dabar jos adresas yra: 11 Maple Ave., Jeffersonville, N. Y. 12748.

Rengiamo ekskursija į Montrealį

Rudens ekskursija autobusu į Montrealį, Kanadoje, kur bus aplankyta pasaulinė paroda su gražiais įrengtais Amerikos, Portugalijos ir kitų kraštų paviljonais, lietuvių bažnyčios, klubas ir kt., Cape of Madeleine, garsi šv. Juozapo šventovė, Jėzuitų kankinių vieta Auriesville, N. Y., Lake George ir kt. Ekskursija išvyksta rugsėjo 5, šeštadienį, 8 val. ryto nuo Tėvų Pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyne, ir grįžta rugpjūčio 7 dienos vakare. Kelionė, 2 nakvynės ir patarnavimas

Tėv. Jurgis Gailiūsis, OFM, paskutinius trejus metus ejęs ekonomo pareigas Brooklyno vienuolyne ir dabar išrinktas naujojo provinciolu, jau išvyko į Kennebunkportą, Maine, kur šią savaitę vyks naujosios lietuvių pranciškonų vadovybės posėdžiai. Kartu su tėvu provinciolu iš Brooklyno vienuolyno išvyko ir patarėjas tėv. Paulius Baltakis, OFM.

Į moksleivių ateitininkų prieškongresinę stovyklą Dainavoje iš New Yorko išvyko: Rasa Navickaitė, Jonas Vainius, Rita Čepulytė, Algis Norvila. Ateitininkų kongrese New Yorko moksleiviams atstovaus R. Navickaitė ir J. Vainius.

Pas kun. A. Račkauską jo namuose East Hamptone il vasarą ir Chicagos atostogauti atvyko kun. Petras Patlaba. Taip pat lankėsi iš Texas kun. Antanas Bertašius. Čia vasaravo ir kun. V. Dabušis. Buvo atsilankę ir Apreiškimo parapijos choristai, kurie papiknikavo ir pažuvavo.

Kun. V. Dabušis išvyko į ateitininkų kongresą Chicagoje. Drauge su juo išvažiavo ir Jonas Pašukonis.

Antanas Budrikis, Darbininko skaitytojas, kaip ir kitomis dienomis, rugpjūčio 26 d. 6:15 val. ryto važiuo į darbą. Automobilui prie Atlantic Ave. ir Oxford St. sankryžos, richmond Hill, N. Y., sugedus, buvo apiplėštas dviejų ginkluotų negrų. Piktadariai atėmė auksinį rankinį laikrodėlį ir apie 20 dol.

Maironio Lituaništinės mokyklos mokinių tėvai balsavo už mokyklos perkėlimą į naują vietą. Balsų skaičiavimo komisija, sudaryta iš LB New Yorko apygardos pirm. A. Vakselio, mokytojų tarybos atstovės mkt. J. Kregždienės ir tėvų komiteto pirm. inž. Pr. Gvildžio, rugpjūčio 28 d. patikrino balsus. Rezultatai: už perkėlimą — 65, už pasilikimą senosiose patalpose — 11, už Holy Child Jesus mokyklą — 65, už St. Anthony mokyklą — 6. Holy Child Jesus mokyklos adresas — 111 S. ir 86 Ave., Richmond Hill.

autobusu vietoje asmeniui kainuoja 52 dol. Nori turėti privatų nakvynei kambarį moka 55 dol. Vietas reikia skubiai rezervuoti, nes Darbo Dienos savaitgalis yra patogus ekskursijom. Rezervuojant vietą prisiūsti 15 dol. užstatą. Kelionės reikalais skambinti T. Petrui Baniūnui (212) GL 2-2923, Broliui Kazimierui GL 5-7068, M. Šalinskienei 296-2244. Prašom nesivėlinėti ir vežtis kuo mažiau pinigų. Išdėti pilietybės dokumentus. Rašyti: Darbininko adm., 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

BATUNO suorganizuotojo pabaltiečių dienoje rugpjūčio 22 Freehold, N.J. programą atliko lietuviai, latviai ir estai. Nuotraukoje — esčių moterys atlieka gimnastik os numerius. Nuotr. V. Maželio

LIETUVIAI MUZIKAI SUSIRENKA Į SEIMĄ

Rugsėjo 7, Darbo dieną, Angelių Karalienės parapijos salėje šaukiamas ALRK Vargonininkų ir kitų muzikų Sąjungos 49 seimas.

Bažnyčioje 10 val. bus mišios. Mišių koncelebracijai vadovaus kun. A. Petrauskas, Vargonininkų Sąjungos dvasios vadas. Gieda — vargonininkai. Giedama M. Kaller "Missa Ter-tia" lietuviškai ir T. Brazio giesmė "O Visagali". Solo gie-

dos solistai Genovaitė Masiūnienė ir Liudas Stukas.

Tuoju po pamaldų tos pačios parapijos salėje prasideda seimas. Bus svarstomi bendriniai sąjungos reikalai, taip pat bus paminėta ir kompozitoriaus Teodoro Brazio 100 metų gimimo sukaktis. Apie jį pasakait skaitys kompozitorius Juozas Stankūnas.

Seime kviečiami dalyvauti ne tik vargonininkai, bet ir kiti muzikai (dainininkai, instrumentalistai). Centro valdyba kviečia visus. Gi dabartinę val-

dybą sudaro: dvasios vadas kun. A. Petrauskas, Angelių Karalienės parapijos klebonas, garbės pirmininku yra kompozitorius Aleksandras Aleksis, pirmininku — Vincas Mamaitis, vicepirm. kompoz. Juozas Stankūnas, las sekretorius — Algirdas Kačanauskas, II-ras sekretorius — Mykolas Cibas, iš dininkas Mykolas Liuberskis.

Seimą globoja tos parapijos klebonas ir sąjungos dvasios vadas — kun. Antanas Petrauskas.

Vargonininkų Sąjunga yra viena iš senųjų lietuviškų organizacijų Amerikoje. Šis seimas yra jau 49-tas, gi pačiai Sąjungai jau yra net 59 metai. Pirmasis tos sąjungos seimas buvo 1911 gegužės 31 Balmorėje.

Sąjunga organizavosi ir stiprėjo daugiausia šiame rytiniame Amerikos pakraštyje, tad New Yorkui teko čia žymus vaidmuo. Čia nuolat vyko metiniai seimai tai vienoje, tai kitoje parapijoje.

Angelių Karalienės parapijoje seimas pirmą kartą įvyko bene 1921 rugsėjo 1. Seimo pirmininku tada buvo išrinktas J. Hodelis iš Elizabetho, raštininku — A. Visminas, dabar gyvenas Maspeth, N. Y., tada vargonininku buvęs Worcester, Mass. Iš to seimo darbų pažymėtina, kad buvo susirūpinta bažnytinių giedojimu. Buvo nutarta imtis priemonių išleisti bažnytinį giesmyną. Buvo sudaryta net komisija: J. Hodelis, A. Radzevičius, M. Karbauskas, A. Visminas ir K. Strumskis. Buvo sumanyta net lietuvių kompozitorius kreiptis.

Seimas nutarė sąjungos knygyną perkelti iš Wilkes-Barre, Pa., į Brooklyną pas K. Strumskis.

Kun. A. Petrauskas, Vargonininkų S-gos dvasios vadas, kuris globoja šį seimą. Seimas vyksta rugsėjo 7 Angelių Karalienės parapijoje.

Šveicariškų laikrodėlių labai papigintomis kainomis galima gauti pas laikrodininką Stasį Citvarą. Laikrodžių gerumas visų 100 procentų garantuotas. Ypač rekomenduojama tiem, kurie nori siųsti į Lietuvą, nes tie laikrodžiai bus gerai patikrinti. Taip pat St. Citvaras priima laikrodžius pataisyti. Skambinti telefonu 846-3648.

Pranešame, kad rugpjūčio 29 d. 9 v. ryto Sparkill, N.Y., mirė mūsų mylima mama

Konstancija Bražėnienė,

iškentusi 8 metus Sibiro tremties ir prieš 4 metus atvykusi į JAV.

Giliai liūdintys:

Sūnus Algimantas, dukters — Nijolė, Vida ir 8 anūkai bei anūkės.

Brangią JADĄ TRIMAKIENĘ ir visą Kumpikų giminę, mirus jų MAMYTEI Lietuvoje, nuoširdžiai užjauname ir kartu liūdiame.

J. Gailiūnienė,
O. Gailiūnaitė,
J. A. Matulioniai

B. Pabedinskienė,
F. E. Senkai.

New Yorko lietuvių tautinių šokių grupė šoka pabaltiečių festivalyje rugpjūčio 22 Freehold, N.J. Nuotr. V. Maželio

ki. Seime buvo pranešta, kad iš Lietuvos lankysis kompozitorius Juozas Naujalis. Nutarė remti jo rengiamus koncertus.

Šiuos senų laikų prisiminimus paimame iš spaudos rengiamos knygos "Lietuviai vargonininkas išėmė". Knyga parašė Juozas Zilevičius, ją išleidžia Vargonininkų Sąjunga. Ten surinkta daug įdomių senų laikų prisiminimų, aprašoma plati ir garbinga lietuvių muzikų, vargonininkų veikla Amerikoje. Šią veiklą tęsia ir dabartinė centro valdyba. Ji šaukia šį suvažiavimą. Ji pastoviai leidžia "Muzikos Zinias", į kurias sutiniama labai daug medžiagos iš lietuvių muzikų veiklos. Valdyba yra pasiryžusi išleisti ir šį stambų veikalą — "Lietuviai vargonininkas išėmė".

Apreiškimo parapijos piknikas, surengtas rugpjūčio 31 Platdeutsche Parke, praėjo labai sėkmingai. Oras pasitaikė gana švelnus. Žmonių susirinko apie 400. Choras padainavo bendrų dainų. Kartu buvo ir parapijos bazaras.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD

President

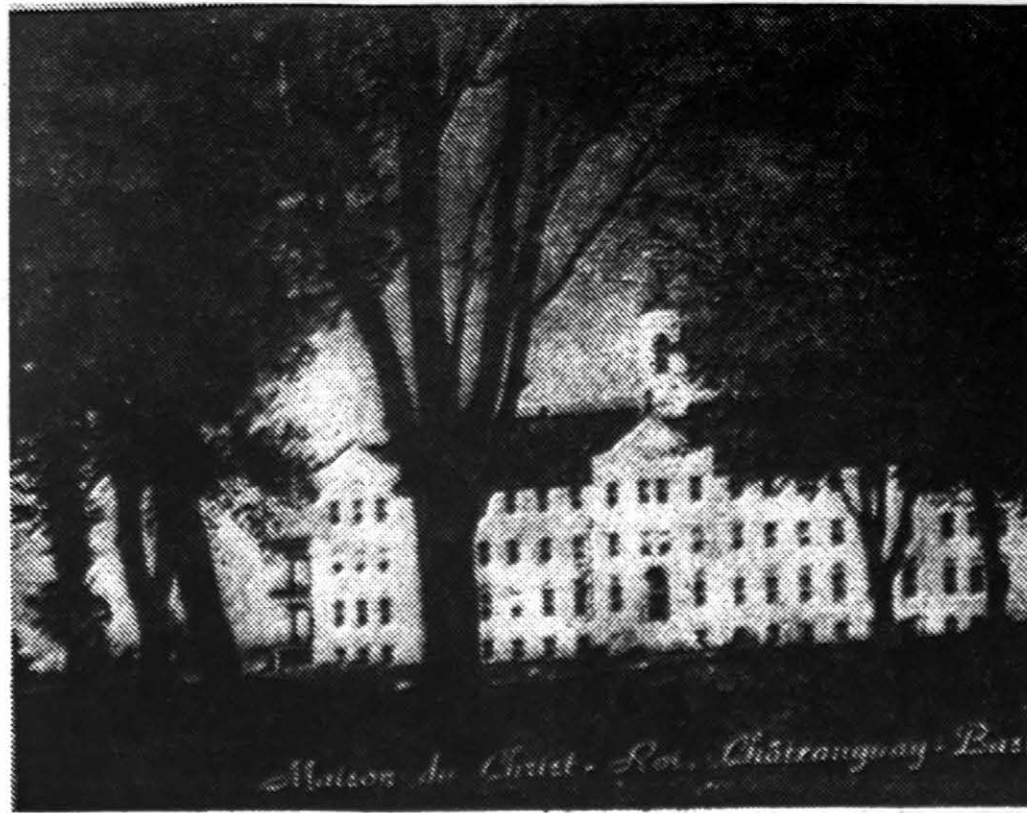
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Shallna ir adv. Jonas J. Grigalius. Reikala su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$175,000,000.

Current dividend 5½% on all accounts.

Dabar moka 5½% už visų rūšių taupomus pinigus.

Pokalbis prie George ežero. Kairėje — p. Slyvynienė, Blue Water Manor vasarvietės savininke, dešinėje — prof. A. Saly. Informacijos reikalais rašyti: Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. 12824; tel. (518) NH 4-5071. Nuotr. V. Maželio

Nakvynių namai, kur ekskursija sustos Montrealyje